

AURINGONVIHREÄ

Gunnar Björling

AURINGONVIHREÄ

Suomentaneet

Pauliina Haasjoki ja Peter Mickwitz

P
O
E
S
I
A

Osuuskunta Poesia
Helsinki

FIL1 – Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskus ja Svenska kulturfonden
ovat tukeneet tämän kirjan suomentamista.

Alkuteos *Solgrönt*

© Finlands svenska författareförening

Suomennos ja jälkisanat

© Pauliina Haasjoki ja Peter Mickwitz 2015

Esipuheet

© Fredrik Hertzberg ja Tuula Hökkä 2015

Chuangtse-sitaatin suomennos (s. 67) Pertti Nieminen

André Breton -sitaatin suomennos (s. 67) Väinö Kirstinä

Kansi: Olli-Pekka Tennilä

Taitto: Marko Niemi

ISBN 978-952-305-035-8

ISBN 978-952-305-036-5 (PDF)

Painopaikka: Saarijärven Offset Oy, Saarijärvi 2015

Myrskyidylliksi Björling sitä kutsui

Fredrik Hertzberg

Gunnar Björlingiä (1887–1960) on tapana pitää Henry Parlandin ohella moderneimpana suomenruotsalaisena modernistina. Silloin tarkoitetaan hänen ekspressionistista ja dadaistista vaihettaan (erityisesti vuosia 1925–30), mutta myös myöhempää, pelkistetympää tuotantoaan ja sen tunnusomaisen vapaata syntaksia: ”Että varjoja / sanattomuus / Kunnes että on / ja hiljaisuus” (suom. Tuomas Anhava).¹

Björlingin modernismisuhteesta on erilaisia näkemyksiä. Lyhyesti voi sanoa, että esikoisteos *Vilande dag* (”Lepäävä päivä”, 1922) oli monta vuotta kypsytelty elämäntunteen ilmaus eikä sitä pidetty varsin modernistisena, mutta jo seuraava kirja, *Korset och löftet* (”Risti ja lupaus”, 1925), ilmentää tietoisuutta ekspressionismista, jolle Edith Södergran ja Elmer Diktonius olivat valmistaneet tietä. Björlingin osallistuminen *Quosego*-lehden toimintaan (1928–29) ja kolmas kirja *Kiri-ra!* (1930) tekevät kiistattoman selväksi, että hän on yhteisellä asialla

1 Runot, joissa suomentajaa ei mainita, ovat *Auringonvibreästä*. Muut runosuomennokset joko Tuomas Anhava (TA) tai Marko Niemi (MN) ja Miia Toivio (MT). Anhavan suomennokset ovat teoksista *Kosmos valmiiksi kirjoitettu* (1972) ja *Mahdollisen valtakunta* (1979).

modernismin kanssa. Myöhemmässä tuotannossaan Björling sitä vastoin selvästi hillitsee modernistista lausettaan; modernismi oli hänen mielestään sana, jolla oli liian vähän sisältöä.

Björling julkaisi neljännen kirjansa, *Solgröntin* (nyt suomennettuna *Auringonvihreän*), omakustanteena vuonna 1933. Sitä voi pitää hänen kirjailijantyönsä käännekohtana: se on sarjaan ensimmäinen runsaasti orkestroitu 1930-luvun kokoelma. Kirja sisältää niin lyhyitä runoja, pitkiä runoja, pienoisseitit kuin aforismeja. Lisäksi teos tarjoaa varhaisimman esimerkin Björlingin rakkausrunoudesta, joka oli laadittu uuteen tiiviiseen muotoon. Hän oli oppinut kyseisen muodon kollegaltaan ja suurelta rakkaudeltaan Henry Parlandilta, joka oli kuollut tulirokkoon kolme vuotta aiemmin.

Lokit kirkuvat
moottori hurisee
valo iskee ikkunasta sisään
mutta sinä olet
poissa.

Tällaisina valikoituina hetkinä, aistillisen tiiviissä rakkausrunouudessaan, lyirikko Björling pääsee kenties suurimpiin korkeuksiinsa. Mutta Björling oli paljon enemmän kuin lyirikko. Hän oli myös ajattelija, taistelija ja ihminen. ”Ihminen” on *Auringonvihreän* ensimmäinen sana, ja se on Björlingille erittäin ladattu sana: ”*Ihminen* / kuin näky nousee, ja hiljaisuuteni / on valoa ja ilma, auringonvihreä.” Björlingin näkemyksen mukaan erityisesti henkisyys on inhimillistä. ”Kannamme uskoa, yhä vaativampaa tehtävää: ihmistä ajattomana ongelmana” (suom. MN & MT), hän manifestoi teoksessa *Korset och löftet*.

Heti nopealla silmäilyllä voi nähdä, että *Auringonvihreäs-*

sä runot on kirjoitettu kerralla valmiiksi: siinä ei ole käytetty lyhennys- ja poistotekniikkaa, josta tuli Björlingin tunnuspiirre teoksesta *Där jag vet att du* ("Missä tiedän että sinä", 1938) lähtien. *Auringonvihreässä* "runo tulvii" "kuin lamppu tai suihkulähde / pimeässä". Teos pursuaa runsautta, samoin kuin kolme seuraavaa kirjaa, jotka Björling julkaisi omakustanteena. "Björlingissä on hävytöntä se", kirjoitti Peter Sandelin *Auringonvihreään* liittyen, "että hän saisi helposti houkuteltua meidät kuluttamaan koko elämämme tämän yhden kirjan parissa".

On mahdollista omistaa runsain määrin aikaa myös hänen myöhemmälle, pelkistetyimmälle tuotannolleen, kuten Anders Olsson on tehnyt tutkielmassaan *Att skriva dagen. Gunnar Björlings poetiska värld* (1995), tai kahdelle ensimmäiselle kirjalle, kuten Leif Friberg teoksessa *Från sonett till drömtext. Gunnar Björlings väg mot modernismen* (2014). Silti *Auringonvihreä* ja sen jälkeen 1930-luvulla ilmestyneet kirjat edustavat Björlingin tuotannon kenties monimutkaisinta osaa: niissä elämänkysymysten kanssa käyty painiottelu näytetään meille kokonaisuudessaan. *Auringonvihreä* on kirja, joka "enemmän kuin mikään muu antaa *koko* runoilijan", kirjoitti Bengt Holmqvist Björling-esittelyssään².

Sen vuoksi *Auringonvihreä* on vaikea kuvailla lyhyesti. Useimpien Björlingin kirjojen tavoin se sisältää materiaalia eri ajoilta. Kirjan päättävä sonettiosasto syntyi vastauksena teokseen *Den hemliga glöden* ("Salainen hehku", 1925), jonka Bertel Gripenberg kirjoitti Åke Erikson -pseudonyymillä piilailakseen modernistien kustannuksella. Siinä missä Gripenberg käytti modernistista vapaamittaista runoa osoittaakseen,

2 Bengt Holmqvist, "Inledning till Björling", *Prisma*, 5/1949.

miten helppoa sellaista oli kirjoittaa, Björling halusi näyttää, että muoto toi mukanaan rajoitetun maailman: ”ja teen ehjäksi, lujaksi maan, mutta vikaan”.

Nuoruudessaan Björling oli kirjoittanut kymmenkunta sonettia päivässä ja oli omien sanojensa mukaan aluksi uskonut kulkevasa klassista polkua. Mutta klassismia ei ollut helppo yhdistää rajoittamattomuusajatteluun, joka oli Björlingille itselleen kaikkein keskeisintä. Klassismiin sisältyy aina rajallisuutta; antiikin kulttuuri on kauttaaltaan ruumiillista, se sitoo ja rajoittaa, kun taas moderni on kaipausta rajoittamattomaan, käyttäkseni Oswald Spenglerin erottelua antiikin ja länsimaisen kulttuurin välillä.

”Klassinen” ja ”romanttinen” toki yhdistyvät Björlingin tuotannossa: ”Minä kohotan romanttiset kädet, minä kuljen klassisin jaloin” (suom. TA), hän kirjoitti teoksessa *Korset och löftet*. Rajoittamattomuudesta tulee eräänlaista materiaa, ja erityisesti myöhemmässä tuotannossaan Björling oli Anders Olssonin sanoin suomenruotsalaisista modernisteista eniten ”päivän ja valon runoilija”. Björlingiltä löytyy myös fragmentoitunutta ruumiillisuutta ja veistoksellinen ulottuvuus. Näitä kaikkia voi pitää klassisina piirteinä.

Yksi tärkeä avain Björlingiin on hänen Paavalin koettelemuksia muistuttava kamppailunsa, joka saa ilmaisunsa ristin ja lupauksen käsitteiden kautta. Björling ei ollut uskovainen, mutta Kristus merkitsi hänelle Lain ja viisauden kumoutumista: ”Viisaan’ ihmisen ajatus! – Nauta häpeäisi, sika katuisi itsensä kuoliaaksi.” Ja: ”Vähä-älyisintä – istua ja olla älykäs” (suom. TA).

Dadaistien oppineisuuden kritiikki yhdistyy Paavalin maailmallisen viisauden kritiikkiin, jota vasten asetetaan ris-

tin mielettömyys – tai Paavalin sanoin hulluus. ”Hullluudesta julistaminen’ vapauttaa meidät kreikkalaisesta viisaudesta tekemällä tyhjäksi kokonaisuuden ja paikkojen järjestyksen”, väittää Alain Badiou kirjassaan *Apostoli Paavali: Universalismin perustaja*. Se kertoo jotain Björlingin suhtautumisesta klassisen estetiikan kokonaisuuksiin ja yksityiskohtiin sekä modernin subjektin rikkinäisyyteen ja perustattomuuteen:

Ensi yönä, ensi yönä
on kosmos valmiiksi kirjoitettu,
tämä on uhkavaatimus, ja minä juoksen
rivien väleissä.
Kysyn nuorilta, kysyn vanhoilta
kolmekymmentäyhdeksän vuotta olin opissa.
Ja sinä soimaat!
Mitä minä tiedän sanan-virrassa?
en pysy jaloillani siellä
missä kaikki horjuu.
Ensi yönä on kaikki, minkä tiesin
rikkirevitty,
tämä on uhkavaatimus, ja minä kysyn
jotain mikä lukee
rehellisesti – kaikissa.

Eräs asia, johon Björling itse, mutta myös Rabbe Enckell ja Bo Carpelan kiinnittävät huomiota, on syllisydentunto kirjailijuiden perustana. *Auringonvihreässä* on aforismi, joka ilmaisee positiivisen asenteen syllisydentuntoon:

Suhteellisuus kaikessa ja todellinen syllisydentietoisuus kai lahjoittaa uutta iloa ja yksilöllisen eroavuuden.

Oliko Björling syllisydentunnon ohjaama ihminen häpeän hallitsemassa kulttuurissa? Sellainen ajatus voi toisinaan tulla

mieleen. Jos vertaa Björlingin moraalista kamppailua euterpistien ja esimerkiksi hänen opettajansa Rolf Lagerborgin samankaltaiseen, mutta silti erilaiseen moraalikäsitukseen, näyttää ilmeiseltä, että he katsovat samaa asiaa täysin eri suunnista. Se näkyy erityisen selvästi sananvaihdossa, jonka he kävivät 1929-kirjallisuusalbumissa. Lagerborg vastustaa *Quosegon* edustamaa julkeutta ja ylenkatsetta: ”Mutta korkein on miellyttävää ja hyvää. Kaikki ilkeys ja viha on alaluokkaista. Voimaan perustuva röyhkeys ilmaisee aina itsensä jalosti. Silloin tällöin suuttumus taistelee hyvää makua vastaan. Arvokkuus on kaikkea muuta kuin halveksuntaa. Hento hymy. *Le rire est le propre de l'homme.*”

”Me ymmärrämme hyvätapaisuuden ja herrasmieheyden vaatimukset, mutta kirjallisuus ei ole mikään presidentin vastaanotto”, vastaa Björling. ”Meiltä vaaditaan tekoja. Meillä ei ole yksinoikeutta hienotunteisuuden loisteeseen, meillä on toisenlaiset oikeudet ja velvollisuudet. Mitä on hyvyys, rakkaus, ilo, ei vaadita taistelukuntoa eikä taitoa nähdä ja aistia kärsimystä ja tragiikkaa? Ilo ei ole kaikki. Ei myöskään yhdentekevyys, nauru eikä suruttomuus. Yhtä vähän hillitsemätön paatos. Meillä on ihmisen impulssit suhteellisuuden maailmassa, siksi suhteellinen yhdentekevyys, suurempi kuin mitä tiedämme, muu ei ole mahdollista. Mutta eivätkö konfliktit ilmene meidän elämässämme? Kaikki tiet johtavat meitä konfliktiin, ajattelun ja elämän pulmatilanteisiin.”

Tästä käy varsin selvästi ilmi, että nämä kaksi moraalista kapinallista, Lagerborg ja Björling, edustavat kahta erilaista temperamenttia. Kuten Lagerborg myöntää, on huolettomuuden edellytyksenä, että ”ihmisestä ei ole lapsuudessa kehittynyt arkaa eikä omantunnon ääni ole korventanut häntä liikaa”,

aivan kuin hän olisi aavistanut Björlingin olevan juuri noin asennoitunut. Seuraavassa *Auringonvibreän* runossa Björling pohtii omaleimaisuuttaan:

Syvemällä kuin muissa on pyhäinhäpäisy
minussa.
Minä en ole varma, ryntään kaikkiin ilmansuuntiin
minä kavahdan, ja tunnen vain että olen vähällä rikkoa,
ja rikoin.
[...]

Björling pitää syyllisydentuntoa kaikkia ihmisiä koskettavana perisyntinä, mutta tässä runossa hän korostaa omaa poikkeavuuttaan. Pyhäinhäpäisyssä on kyse myös taipumuksesta: Björlingin tapauksessa homoseksuaalisuus todennäköisesti vain vahvisti syyllisydentuntoa. Koska hänen ajelehtivalla elämällään ei ollut laillista ja pysyvää suhdetta perhe-elämään, voi olettaa hänen syyllisyytensä saaneen kosmisia mittasuhteita ja sovituksen tapahtuneen mitä suurimmassa määrin suhteessa luontoon. *Auringonvibreässä* sen voi kokea samanaikaisesti sekä luonnossa että rakkaudessa:

Erään yön onni
eräs yö ja onni
kuin lahja
kuin auringon loiste aamulla
kuin elämän ihanuus joka tulee
aina,
aina, ja pimeydet haihtuvat.

Anakronistisesti ja hieman julkeasti voisi väittää, että Björling toteuttaa *Auringonvibreässä* queer-agendaa. Hänen monisminsa pitää implisiittisesti sisällään patriarkaalisen järjestyksen

kyseenalaistamisen – ”ja jokainen huuli joka painetaan leipää vasten on sama / kuin kahden ruumiin yhtyminen” – samoin kuin hänen tapansa jättää rakkausrunoudessa käyttämättä sukupuolispesifejä ilmauksia. Kuitenkin, kuten Anders Olsson huomauttaa, tämä voidaan yhdistää myös homoseksuaaliseen kontekstiin.

Hänen Edvard Westermarckilta vaikutteita saaneessa kasvavan sympatian ajatuksessaan ”tulevan sotajoukko” sisältää myös paavalimaista ”poikien välistä sopua”, joka ”tuhooa [...] isien murskaavan symbolismin” (Badiou): ”Älä vahvista symboleita!” päättää Björling vastauksensa Lagerborgille vuonna 1929.

Välillä Björling lähestyy samankaltaista homoseksuaalista kristusmystiikkaa kuin hänen syvästi arvostamansa ruotsalainen runoilijakollega Ivar Conradson, joka kiihkosi filosofi Otto Weiningeristä ja kannusti halveksimaan naisia. Mutta Weiningerin ajattelu perustui ruumiin ja sielun, naisen ja miehen dualismiin: mies on sielua, nainen seksuaalisuutta. Kaikki on seksuaalisuutta, kuuluu Björlingin monistinen näkemys, jota hän julistaa ohjelmallisessa runossaan ”Mumisijoina”, jonka hän valitsi myös *Min bästa dikt* -teokseensa (”Parhaat runoni”, 1949).

Björling itse piti ”Mumisijoina”-runoa – jossa mumisijoilla viitataan venäläiseen ekstaattiseen lahkoon, todennäköisesti hlysteihin – ”sisällöltään syvästi tarkoituksenmukaisena sekä kirjailijan syvimmän intention tyypillisenä edustajana”. Perimmäisenä tavoitteena on löytää ”lihan universaalisuuden” ja ”ristin yliaistillisuuden” välille tasapaino, joka muistuttaa ”Kaipuun Erokseen” ja ”Ristin” liittoa, tai agapeta, kokoelmassa *Korset och löftet*. Runo päättyy utopistiseen näkymään ”lemmenhulluista”,

”joiden ei ole tarvinnut peukaloida likaisuuttaan”.

Tässä nähdään myös edellä mainittua klassista rajallisuuden estetiikkaa: ”kuin hillintä ja sankarillinen ote joilla pitää jumaltenjäsenet yhteenviritettyinä / ikuisessa coituksessa –”. Itse nimisana ”auringonvihreä” on miniatyyri, eräänlainen herooisen ja idyllisen seos – myrskyidylliksi Björling sitä kutsui – ”joksikin tulemisen” ja ”rauhassa olemisen”, tahdon ja tahdotomuuden, subliimin ja kauniin yhteensulautuma. Kauneus on tahdon tuolla puolen.

Kuten monet ovat huomauttaneet, selkeimmin Anders Olsson, Björlingin runous sai vuosien myötä yhä enemmän invokaation ja myöntymisen piirteitä, mikä tässä postuumisti julkaistussa runossa tulee vahvasti ilmaistuksi:

Vailla ääntä
silti
elossa
vailla jumalaa
lohdutusta
ilman
ääntä
niinpä ääni riittää³

(suom. MN ja MT)

Björlingin runoissa saamme todistaa tahdosta vapautumisen kamppailua sekä kurottautumista subliimin ja kauneuden tuolle puolen:

3 Alkuperäisen runon ydinsanojen *tröst* (lohtu, lohdutus) ja *röst* (ääni) yhtäläisyyttä suomennos ei pysty välittämään. Suom. huom.

Ja ettei puhu enää
sanominen vaatii koko elämän

mutta –
kuten arkipäivän tovi

Oi ei mikään kauneus Mutta sinun valosi

– hymy
mitä ja että tietää

(suom. MN ja MT)

On mahdollista esittää monia syitä sille, miksi Björling vanhoilla päivillään löysi jonkinlaisen sovituksen. Näistä kenties suurin ja ristiriitaisin on se, että hänen asuntonsa ja koko maallinen omaisuutensa tuhoutuivat tulipalossa venäläisten pommittaessa Helsinkiä helmikuussa 1944. Hänen elämäntyönsä, kaikki mitä hän oli kirjoittanut, runoluonnokset, proosakirjoitukset, päiväkirjat, kaikki hävisivät savuna ilmaan. Björling itse vaipui syvään epätoivoon. Mutta pian hän koki myös outoa helpotusta. Oliko kyse kenties ”uhrauksen uloimmasta rajasta”, kuten Anders Nygren kirjoittaa teoksessaan *Eros och Agape* (1930 ja 1936), jossa ”ihminen uhraa omansa, kalleimpansa, hän uhraa elämäntyönsä, hän uhraa itsensä vanhurskauden vaatimuksesta”. Siitä huolimatta, että Björling itse ei toiminut uhraajana, vaan uhraaminen tapahtui ulkoapäin, ylhäältä käsin, jonkinlaisena paradoksaalisena armona.

Björling eli pitkään velan vallassa: vekselikeinottelijana joka ei koskaan onnistunut lunastamaan saataviaan; poikana joka ei koskaan onnistunut täyttämään vanhempiensa odotuksia, tuottaen pettymyksen etenkin isälleen, joka sai 42-vuotiaana halvauskohtauksen, menetti puhekykynsä ja istui loppuelä-

mänsä rullatuolissa, kunnes kuoli 1914 vain vuosi ennen poikansa maisteriksi valmistumista. Björling eli pitkään köyhyydessä ja syrjässä, runoilijana jota pidettiin käsittämättömänä, kunnes lopulta vanhoilla päivillään sai kokea myös lunastuksen. Vuodesta 1949 eteenpäin hän nautti valtion kirjailijaeläkettä ja sai ensimmäiset todelliset lukijansa ja tulkitsijansa, mutta hän myös ”vaikeni” vuonna 1955 teoksellaan *Du går de ord* (”Sinä käyt sanat”), jonka jälkeen hän omistautui koottujen runojensa toimittamiselle jo olemassa olevasta materiaalista. Björlingin voidaan mitä suurimmassa määrin ajatella todentavan ihailemansa mestarin, Vilhelm Eklundin, aforismia: ”Eikö luominen ole – hyvityksen luomista!”

Auringonvihreän lopussa, ennen aikaisemmin kirjoitettuja sonetteja, on hieno runo, joka johtaa ajatukset toisaalta Epikurokseen ja hänen puutarhaansa, toisaalta Edith Södergraniin. Poikkeuksellisen selkeästi toistuvalla ”olisin”-konditionaalillaan se myös kaiuttaa ainutkertaisuutta ja käy eräänlaisesta itsen selityksestä:

Olisin mennyt sisään iloni kevääseen
ja taputtanut käsiäni, tarttunut lapioon
ja taluttanut poikaani kädestä
ohi hirvittävyden vuoren
ja kulkenut puutarhassani kissan ja vasikoitteni joukossa.
Olisin pysähtynyt miettimään ja aamuhartauteen ruusujen edessä
kaukana missä palvelijoiden silmät eivät olisi häirinneet.
Olisin kertonut tähdille elämäni kaikista uroteoista.
Olisin rakentanut muurin lahden toiselle puolelle.
Olisin piirtänyt muistiin hartauteni linnut
siellä missä talomme laivaa kuljettaa hiljainen soutuairo.
[...]

Suomentaneet Marko Niemi ja Miia Toivio

Gunnar Björlingin auringonvihreää suomenkielisilmin

Tuula Hökkä

Gunnar Björlingiin on suomenkielisessä runouskulttuurissa suhtauduttu kunnioittavasti ja varovasti. Nimestä Björling on tullut ikoni runoudelle, jossa levollisesti silmätään kimaltelemaan meriluontoon ja tehdään näkymän hetkeä runoksi. Aina uudelleen. Ote muistuttaa kirjoittamisen filosofiaa paljon ajatelleen Maurice Blanchot'n ”päivän hulluuden” lähtökohtia: ”Näen tämän päivän, jota ilman se ei ole mitään. Kuka voisi riistää sen minulta? Ja kun tämä päivä häviää, katoan sen mukana; ajatus, varmuus joka vie minua.”

Lukija omaksuu Björlingin henkilökohtaisesti, salaisuutena ja arvoituksena. Omalaatuisten kielen vastus ja ymmärtämisen vaikeus ei haittaa. Arvoituksellisuus vahvistaa arvoa. Runon lukija kokee ehdottomana juuri oman päivänsä hetkivarmuuden. Lyhyet runot ovat kuin kirjoitukseksi nousutta itsekseen puhelua. Pienet liitesanat eivät rakenna virkettä, vaan liittävät kirjoitusta johonkin keskeneräiseen ja ilmaisemattomaan. Katkeilevat säkeet, välimerkittömyys, toistuvat ”että”, ”ja”, ”tai” painuvat takaisin muminaksi ja vaimenevat kielen takaiseen hiljaisuuteen.

Solgrönt-kokoelma (1933) ilmestyi omakustanteena yli 80 vuotta sitten. Tuolloin 46-vuotiaalla Björlingillä oli takanaan kymmenisen vuotta julkista runoilijantyötä. Dadaistisia runokokeilujaan ja modernin runouskäsitteensä ohjelmaesiteitä hän oli julkaissut suomenruotsalaisten modernistien *Quosego*-lehdessä (1928–29). *Solgrönt* oli Björlingin siihenastisen avantgardismin lankojen solminta ja kruunaus. Toki myös viitteitä myöhemmin yhä tunnusmerkellisemmäksi tulevaan levollisen katselun ja mietiskelyn runoon on havaittavissa.

Kokoelman aikalaisarvostelut jäivät harvoiksi. Modernistiverit Rabbe Enckell ja Elmer Diktonius kirjoittivat kokoelmasta myönteisesti *Hufvudstadsbladetissa* ja *Arbetsbladetsissa*. *Svenska Pressen*, jossa Hagar Olsson vaikutti, ei arvostellut *Solgröntiä* eikä seuraaviakaan kolmea Björlingin omakustannekokoelmaa. Ruotsissa *BLM*-lehdessä runoilija Gunnar Ekelöf luki tarkasti *Solgröntiä*.

Kokoelman tuoreus ja outous yllättää yhä. Kokoelman yleisilme on huomattavasti rajumpi ja särmikkäämpi kuin Björlingin toistaiseksi laajimman suomennosvalikoiman *Kosmos valmiiksi kirjoitettu* (1972). Tähän Tuomas Anhavan suomennosvalikoimaan on *Solgröntin* runoista otettu noin seitsemäntoista prosenttia. Painopiste on *Solgröntin* jälkeisissä vuosikymmenissä – mikä Björling-kuva meillä pääasiassa vallitsee.

Ensimmäisiä Björling-suomentajia oli Annikki Tähkä kuudella luontorunolla *Parnassossa* 3/1953. *Parnasson* suomenruotsalaisessa teemanumerossa 4/1958 Björling-suomentajina esiintyivät Helvi Juvonen ja Tarmo Manelius. Tuolloin Juvonen käänsi runot ”En kirjoita kirjallisuutta”, ”Ensi yönä on kosmos valmiiksi kirjoitettu” ja ”Tänään minun ei pidä huutaa” ja Manelius runon ”Ehkä maailma on idässä”. Seuraavan vuosi-

kymmenen jälkipuolella Anhava aloitti Björling-suomentajana päätoimittamansa *Parnasson* sivuilla ja jatkoi *Suomenruotsalaisen lyriikan antologiassa* (1968) ja *Aika*-lehdessä (1971). Anhavan suomennostyo, johon kuuluu myös proosafragmenttien valikoima *Mahdollisen valtakunta* (1979), vakautti Björlingin aseman. 1980-luvulta lähtien eri teemoin kootut lukuisat suomenkieliset runoantologiat sisältävät Björlingiä, aina Anhavan suomennoksina. Poikkeus linjasta on Leena Krohnin valikoima ruotsalaista ja suomenruotsalaista runoa *Runon portilla* (1985), jossa Krohn käänsi kaikki mielirunonsa itse. Björlingin kirjoittamisen aikaa ja modernismin historiaa ajatellen suomennokset ovat tulleet hitaasti ja myöhään. Laajaan tuotantoon nähden Björlingiä on suomennettu vähän.

Auringonvihreä on merkillinen teos, runsas runoista ja ryöpyvä, se muuntelee aineksiaan, palaa ja pakenee. Toistot, paisutukset, ekstaattiset rytmiset nostot, tunteen ja sanan voima muistuttavat runouden perinteestä, kummalliset, äkkinäiset yhdistelyt, nyrjähdykset, oletuksien ja jälkien lakaisu, rikkominen, sanan mielen sabotointi, äänteiden uudet käynnistykset yllättävät. Väliin ote on burleskia, groteskia, ilmeistä ruman estetisointia. Piirteet rinnastuvat kansainvälisen avantgarden taiteen outouttamisen käytäntöihin, joita 1900-luvun alun ismien ohjelmissa koottiin etujoukkojen arsenaaliksi. Vapauden ja ilon pidäkkeettömät tuulet puhaltavat Björlingin runoista tänne saakka.

Tunnettuja ovat Björlingin väitteet, että hän ei kirjoita kirjallisuutta vaan etsii kasvojaan ja sormiaan, että hän ei tiedä mitä runous on, että hänen kielensä ei ole sanoissa; hän on myös väittänyt, että runo on tunnetta.

Auringonvihreän dadaistinen meno on ”marssia”, ”tanssia”,

”jazzia”. Me-tunto ottaa johdon lyyrisessä minässä. Puhujan persoona vaihtelee minästä sinään ja teistä meihin. Olemme yhtä ja kaikki. Runoitse puhutaan yhteisen asian, taiteen toisin käsittämisen ja uuden elämäntunnon merkeissä. Avantgardistinen etujoukko marssii, mutta tanssien, kehollaan musisoiden: ”Missä ovat tanssivien askeleet? ja vihreä. / Kuljemme kuin miehistys halki maailman. / Soitamme nilkkojamme.” Pinnassa pysyminen ja rajattomuuden periaate vapauttaa kerta kaikkiaan ”meidät” ja runouden: ”Me aiomme olla pinnallisia, rajattomia pinnallisia, / vain sillä tavalla voi löytää marjoja metsästä / eikä kulkea tuomion syvä suolisto kasvoillaan” tai

missä teidän kuuma kirveenne on tottunut kirkon
selkänäkääntämiseen, pyhimykset
rukoilevat ja kiittävät almuista.

Seison ja huudan kirkon lattialla
ja kiljun koko alttarimessun, en ymmärrä mitä kuorolla
ja Josefssonin Antonilla on visertelemistä,
kun jumalan temppeleitä rämisee kuin ojennettu hammas
ja viinakanisteri.

Tunteet ja kieli käyvät runoissa kuin toistensa kimppuun kohtaamatta. Riita hallitsee maailmaa, omaa kokemusta ja sen ilmaisua. Riidan perustavuuden näyttävät jo myytit:

Aatami ja Eeva, riitaisia pari,
kulkevat kevätlehtiä hiuksissaan, Kain tai Aabel, kukaan
ei tiedä kumpi on oikeassa,
riita kulkee maailmassa
sinussa ja minussa [...]

Runo on tappelu. Kieli on rikki, ja samalla ihminen ja maailmanikin. Runoilijassa on ”repimisinto, joka sinkoaa taivaat / ja

maan päällä ja lihapulla sormet suussa, sano, onko tämä jotain merkityksestä, en tiedä, enkä aiokaan tietää, jatkan vain, siitä saa tulla mikä tahtoo, katsokin etten ala ajatella, sen pitää vain jatkua jostain sysäyksestä tai oikusta, se on jotakin mikä tahtoo tulla esiin, luullakseni siitä tulee parasta tällä tavalla minun hervottomuudessani, unen ja surun välillä [...]” ”Esi-puhetta” seuraa päiväyksellä ”27. marraskuuta 1932” varustettu ”Eräänlainen selitys”, jossa annetaan muuan vastaus omaan paradoksaaliseen kirjoitusmuotoon: ”Ja elämäni, kaikki elämä raaputtaa itsensä kokoon sekamelskoissa. Ja minä löysin ehkä – sekamelskat, ja selkeyden. Minun pitää toistaa ne.” ”Erään-laista selitystä” seuraavien ”Jälkisanojen” mukaan taas runoilija on kuvaillut ”käsitettävää ja tämän, kaiken ei-käsitettävän”. Välikirjoitukset ovat keskelle teosta heitetty runopuheeseen perusteita etsivä, itse itsensä kumoava rutistus, kynnystekstika (Gérard Genetten termiä teokseen ympäröivästä apu- ja lisä-teksteistä vapaasti käyttäen).

Selittävät välikirjoitukset jatkuvat vielä ”Myöskin mottona”. Surrealististen puheenpätkien myötä vajotaan vähitellen aiempaakin moninaisempaan kirjoitukseen, kunnes lopuksi tulee taas selityksiä, mutta runomuodossa, pitkäköjä säkeisiä julistuksia lähinnä aiheesta, mitä runon kirjoittaminen on. Näitä metarunoja ovat ”Kaava?”, ”Mumisijoina” ja ”Päättymättömän jumala”. Kokoelman viimeisin osasto on sonetteja. ”Opris”-otsikko pistää silmään. Ruotsalaisen teatterin rakennuksessa sijainnut Opris-tanssiravintola oli *Quosegon* piirin seurustelun ja juhlinnan kantapaikka. *Auringonvihreän* sonettiosasto vetäisee 20-luvun urbaaniin modernistiseen maisemaan säännellyn vanhan klassisen runomuodon. Kaiken rajattomuuden julistaja kokeilee myös rajoittein kirjoittamista.

”Kaava?”-runo on julistus runon kaikkea kaavoittamista vastaan. Lyriikka, vaikutti se sitten, kuten runossa sanotaan, vatsatanssilta, mongerrukselta tai harpunmeteliltä, ei tunne kaavoja. Ainoa, mikä sitä kantaa, on usko, usko muuttumiseen, ”iätivaihtuvaisuuteen”, elämän ehtona: Kaikki on ”sikin-jasokin / välttämättömyyden ryysymailla” ja ”juopuneita sikoja taivaanvahvuudessa”.

Kokoelman lopun metarunoista seuraava alkaa ”Mumisi-joina’ tai auringonjatulen palvojina me kaikki olemme / hekumassa”. Taiteen tekijä on hekumassa, mumisi itsekseen tai palvoi aurinkoa. Runo korostaa runouden lumovoimaa viettipohjaisena. Runous on ”erosriemua”, ”lihan universaalisuuden” voimaa, ”värisevää maailmanviettiä, alkuviettiä”, joka työntää ääntä, sorinaa, saarnaa, tekstiä. Ekstaasi, huumaa ja sekasorto taiteen totuuden pohjalla viittaavat jo ohi dadan modernin taiteen edeltäjiin, Södergraniin, Nietzscheen.

Osaston viimeinen runo ”Päättymättömän jumala” nostaa kirjoittamisen kuvaamisen taas uudelle tasolle. Aluksi kuvataan, mitä kirjoittaminen ei ole ja mitä se on. Se on ”kidutusta joka ei voi lakata, päättymättömän kidutusta / elävän kuoleman irvistyssilmät”. Ei ole kyse runokielen täydellistymisestä ja runouden puhtaudesta, vaan kirjoittamisessa on tultu vaiheeseen, jossa on kyse pakosta ja intohimosta muuttua kaiuksi käsittämättömälle, oudolle puheelle, jota kukaan ei puhu ja joka ei lakkaa. Runoilijan sisäinen kirjoittamisen pakko on tuntematon mahti, joka runossa elävöityy ”päättymättömän jumalaksi”. Sen puhe alkaa kuulua kuin haudan takaa vaativana, ja vielä runoilijan kuoltuakin se uhkaa kirjoittamisella ja loputtomalla tilinteolla kirjoitetusta:

Kun kuolet, näet minut.
Olen se joka väijyy laivojen alla. Olen varmasti siellä.
Minun silmälleni on kompassi laskettu
minuun kirjoitat aurinkosilmäsi.
Mutta tulen ja syön suihini sen mitä kaipuusi ei ole kantanut.
Minä olen minä, kuin vain Merkityksen päivä.

Eikö kuulosta lähes Maurice Blanchot'ita? Blanchot kuvaa runouden kirjoittamisen äärimmäistä kokemusta kummallisena kaksitasoisuutena. Kirjoittaminen on Blanchot'n mukaan antautumista – sananmukaisesti – Päättymättömän, Loputtoman puheen valtaan, joka kuulostaa muminalta. Hiljaisen, antautuneen välityksensä ansiosta runoilija muuttaa kirjoittaen jättiläismäisen muminan aistittavaksi ja kuultavaksi – runoudeksi.

Auringonvihreä-kokoelman runoissa on muutamia sanoja, jotka toistuvat ja varioivat. Näitä ovat etenkin aurinkoon ja valoon liittyvät ilmaisut. Runoissa välähtelee tuon tuosta valoa, loistetta, paistetta, hohdetta, hehkua, tulta, aurinkoa, päivää, jopa hohtamatonta valoa. ”Kaava?”-runo loppuu maksimiin: ”Me pysähdymme kaikkien eteen ja sanomme: / enemmän kuin tosiasiat on ainoan / hohteen paikka sinun loistavassa vauhdissasi.” Tuomas Anhava on kääntänyt lopun seuraavasti: ”Me pysähdymme kaikkien eteen ja sanomme: / enemmän kuin fakta on ainoan / näennäisen paikka loistavalla retkelläsi.” Alkukielinen kohta kuuluu: ”Vi stannar inför alla och säger: / mer än fakta är det enda / skenets plats på din lysande fart.” *Sken* viittaa sekä hohteeseen, loisteeseen, valoon että harhaan, näennäiseen, (ulko)näköön. Niinpä! Painottaako taiteessa sen loistoa vai näennäisyyttä, sen lumoa vai lumetta, harhaa? Ruotsin kielessä *sken* (kuten *Schein* saksassa) pitää sisällään molemmat. Ettei vain *Auringonvihreä* kaikessa iloisessa leikki-

vietissään, ”sekamelskassa”, ”sinne sun tänne” -ojenteluissaan ja kielen ”abrakadabrassa” olisi myös esteettisen teorian koetus.

Kokoelman mottoruno, joka on samalla nimiruno, toteaa: ”*Ihminen / kuin näky nousee, ja minun hiljaisuuteni / on valo ja ilma, auringonvihreä.*” Auringonpaiste tai auringonloiste on sekin *sken* eli *solsken, solens sken*, ja ilman aurinkoa ei ole elämää, auringonvihreää. Runoilija ei kirjoita *solrök*, vaan *solgrönt*. Ihmisen määrittely voi viettää luontorunouteen, varsinkin jos ajattelee Björlingin myöhäisrunoutta, ja hiljaisuuteen, kuten jo tämän kokoelman runossa: ”En aio huutaa tänään / en sano sanaani joka meni rikki [...]” Useimmiten valo liittyy runoissa ihmiseen ja saa mitä erikoisempia lisämääreitä – huomiota herättävintä on auringon yhdistäminen sikaan tai hammassärkyyn tai dadaan auringontakojaan. Runoilijan sielu on ”kalpeaa selitystä, ja säkenöiviä ääniä, / auringonvalonsilmä / – jonka hammasta särkee.” Ihminen on aurinkomainen ja sikamainen. Runossa voidaan jopa puhua yhtä aikaa ”sika-tai-auringosta”, murhanhimosta, ristillä kuolemista ja sika-armahduksista. Kokoelman keskikohdan teksti ”Myöskin motto” viittaa takaisin kokoelman ensimottoon. Kuva laajenee arvoituksellisesti runoilijantyöhön sanoissa:

Minä näen näyt ja auringonpaisteenpalon sadeillassa: niin monta taivasta joita pelkäsini, ja kaikki pelkäsivät! Meitä oli viisi tuhatta eläintä ja ihmistä jotka menimme edes, ja ahven kävi makuulle pitkän rannan kiviä. [...] Olen pellonsarka ei-kylvetyssä. Olen ei-uuvutettu hedelmällisyys. Minussa ovat sanat.

Uskonnollinen kieli kuvineen on läpeensä kulttuuriamme, eikä runous siitä pääse. Siinä kielessä ollaan ja asutaan. Runojen minä tuntee miltei kauhunsekaisesti oman vastarintansa:

Syvemmillä kuin muissa on pyhäinhäpäisy
minussa.

Minä en ole varma, ryntään kaikkiin ilmansuuntiin
minä kavahdan, ja tunnen vain että olen vähällä rikkoa,
ja rikoin.

Rajattomuus, päättymättömyys, raakuus ovat käsitteitä, jotka kertovat jotain varhaisen Björlingin kirjoittamisen menetelmästä ja tavoitteista. Näistä hän kirjoittaa sekä teoksissaan että *Quosego*-esseissään ”Universalism” (1/1928), ”Blixtanalys” (2/1928) ja ”Råhet” (4/1929) – aina yhtä runollisesti. Rajattomuus koskee elämää ja runoutta sen ilmaisuna. Runossa kaikki saa äänen, myös se, mikä ei edes ole kirjoittajan tietoisuudessa. Mikään etukäteinen muoto tai suunnitelma ei rajoita runoa. Raakuus, karuus liittyy todellisuuden asioiden kirjoon ja välittömyyteen, jolla ne tuodaan runoihin läsnä oleviksi. Björlingillä runouden painopiste on runon kirjoittamisessa ja kirjoittavan tajunnan kuvautumisessa runossa runon tekemisenä, ei loppuun hiotussa teoksessa. Runo elää keskeneräisyydessä ja avaa elämän, olemisen ”loistoa”. Tämä taidekäsitteys perustelee myös sitä modernistisen kirjoittamisen prosessuaalisuutta, joka ilmenee vapaana, lajittomana kirjoittamisena ja jo julkaistujen runojen uudessa yhdistelyssä. Björlingin kokoelmiin sisältyy aforisminomaista, pohdiskelevaa proosaa alusta lähtien. Lähes jokainen runokirja sisältää myöhemminkin tätä ainesta. Mieltelemän ja runon rajaa ei voi vetää. Mietiskelevä puhe astuu runoon.

Auringonvihreä

Ihminen

kuin näky nousee, ja hiljaisuuteni
on valoa ja ilma, auringonvihreä.

Hämärä, usva ja kesäyö
vedet, peilityyni, ja sirkutus
ja läheisten sanojen kosketuksia, kosketusten
sanoja,
sinä, onnesi, vihasi, yhdentekevyys
ja sinun hehkusi,
sinä – nuori – rakastat.

Tuoksusi ihosi
oli yö, ja puuteria, sinun
poskesi ja suusi ja silmäsi
– minä vannon sinut
minä vannon että
että sinun
ihosi tuoksu.

Kaikki mitä rakkaus
ja mitä lemmiskely
sano mitä lokki kirkuu
ja kesäkuun yö ajattelee
kaikki mitä rakkaus
ja mitä lemmiskely,
sano minut, sano
– sinut!

Naurusi ja kuva
naurat, hymyilet
silmäsi ja kasvosi
nuoresi sinun
ihmeellisesi
nauravat, hyväilevät.

Sinä
silmäsi, käsivarsi ja korvat
ja rintasi, hahmosi
hiuskarvasi kiiltävät
ja sinun: että käsi ympärille
ja pää taakse.

Silmäsi
kauniit, jos
ne –?
korvat tai nenä
suu, huulesi, sinun
kätesi
silmiesi –, ja ei toisin!

Suusi ja huulesi ja hampaat
vartalosi
iho, sinun
keimailusi silmä hyväilyjen
kaikkijaviimeinen
uskomattomuutena aistimuksena siunauksen-
a!

Sinun täytyy, täytyy, sano?
kun vesi lepää
kun taivaat eivät näe
kun maa nousee ja ihmiset uskaltavat
kun kaikki, ja merkitysten hulluus
ja rakastaa
ra-kastaa.

Sinun ihosi hiestä märät
sormiasi
sinä – kuin miekkaruusut, salama pöydällä
sinä – sinun jäsenesi,
vertatulviva
nauru, pilkkaa ja –,
selkäsi, ja taipuvaikäsi.
Sinä
rakast'elämä, ja päivät.

Että uskoa että ihminen suu ja huulet
että uskoa että
että rintaa vasten rinta ja koko maailma!
kuin solina ja kuperkeikka,
ja meni päivä
pois.

Lokit kirkuvat
moottori hurisee
valo iskee ikkunasta sisään
mutta sinä olet
poissa.

Päivä menee
eräs päivä, ja minä odotan
kohtaan,
ja koko päivän
päivän hymyilet
kanssani
pois.

Erään yön onni
eräs yö ja onni
kuin lahja
kuin auringon loiste aamulla
kuin elämän ihanuus joka tulee
aina,
aina, ja pimeydet haihtuvat.

Kuinka voin olla iloitsematta?
kesä ja läntinen
päällä laulavan maan.
Loppusyksyn illan kuu selän ja saarten päällä,
myrsky laantunut,
päivä on lopussa.
Kaikista lyhdyistä kimaltaa usvaan
se on kuin tiellä hautausmaalle.

Harmaa taivas on ystävä ja jokaiseen kaipaukseen me yllämme.
Suurta kaipausta aiomme lukea kuin iloisesti opittua läksyä,
se on kuin synkät aavistukset
ja tuskanhiki.
Siinä on surun musta asu ja maan avoin hymy.
Ja sen muistamme kuinka pitelimme käsiä. Mutta
myöskään se ei ole mitään.

Sinä tulet, et köyhien suojelijana,
vaan rikkaiden suurmiehenä ja kaiken ylläpitäjänä.
Suurenmoisina kasvoina jotka paiskaavat meidät katuun
ja opettavat ettei ole köyhiä ja rikkaita. Kaikki ovat
hukkuvien onnea.

Tahdomme kulkea todistamassa: helvetin viehkeys on, tämä
kallisarvoinen tunti.
Tämä isiemme syntymisen hetki.
Tämä suurmieslaulun urheuden hohde
ja fantasian kuolontuska
ja kiihkomielinen sotaretki.
Kuin tanssia juhlan salissa ovat meidän tuntimme.
Me tahdomme riippua kuin kantokettinki verettömän
valkoisella käsivarrella,
tahdomme olla kuin värittömien vesien viileys.

Ikuinen on yön viileys ja kylmien aaltojen hengitys,
kuoleman lehdetön risukko ja sammuneen puu.
Voittomme on päivien valo
ja naurajakompotti, surumme pyhyyden
markkinat, meidän hymymme
kauneus
ja ulkomaan serkku,
kaipuumme juuri on tuoksuva keittiökasvi, maan
öljytynnyri vuotaa, meidän täytyy pitää kaksin käsin
hellästi kiinni tapista.
Oi nälkäänäkevien sieluja!

Parasta on
että minä kannan porsaansilmäni,
ja että sinä olet niin sikamainen kuin olet
ja etten tiedä kuolenko vai jäänkö eloon
ja että kaikki on toden hyrrässä.
Parasta on taputtaa vatsamme tai purra hampaita yhteen
ja nähdä näiden ikuisasioiden verrattomuus: että tuulee
kuin sinisumua silmiin,
että meissä on mätiä keppejä.

Ajattele komediaa tai vakavasti, sekin on samantekevää,
se on silmänurkissa:

ettet sinä kieltänyt!

Se ei ole uutta ja vanhaa,

se voi tulla kuin maalaishäät

missä kylän kuningas paistattelee loistossaan

eikä kukaan tunne avaimia tähän kauneuteen

missä esiratsastaja ja soittoniekka ja punaiset

kukkasateenvarjot,

kaikki niin juhlallisesti siinä kuin ei tahtoisi, että se virnuili

kun se nauraa.

Joukkomme seisoo vapauttajalaivalla,

me kuljemme rauhattomaan taottuina

ja kylvemme vaahtopäissä.

Olemme noutaneet tähden joka yhdistää meidät,

me tulemme kotiin, koristamme maan,

me rakennamme kielen osaset,

imemme niiden tarjoaman.

Tulin kuin auringonpaiste ja usko
ja tähti ja maailman keskikohta.
Tulin kuin valonauha nenän ympäri
ja tulipunainen katse.
Tulin kuin sinun hengityksesi, ihminen.
Tulin tukahtunein keuhkoin.
Ihmisten tukahtunein keuhkoin.
Minulla ei ole umpisuolentulehdusta.
Aion herättää sen runouden joka osaa tapella.
Aion levätä kuin villi haukka vuorteni kaikissa koloissa.
Olen pieni poikanen ja asun minun äitini luona.

Kiiltävän poskeni kukalla loistan hiusten
ja silmävalkuaisen välillä
Haluan puhua kuin sellainen joka syntyi marmoriammeessa
ja jakaa vedet kuin auringonloistettu valkoinen pilari.
Olen alaston ruumis joka putoaa veteen kuin auringon paiste,
olen kotonani kesän elementeissä, vaikenen seinien sisällä,
kun pimeydet kuljeskelevat.

Tulemme saamaan kultapeltiverhotun käden ja kulkemaan
haavoittumattomina.

Vielä kerran punainen risti sinistä taustaa vasten liekehtii.

Hallitsijavalta syytyy,

kurkkuun on tullut etelämaalainen polte.

Olemmeko ottaneet loistavuuden merkin, olemmeko

kulkeneet valoisiin öihin, valo on lähellä. Valo on –!

Kuin hiljaiset äänet purje purjeen jälkeen kulkee.

Mutta yön kupu seisoo

ja yhtä avonaisena seisoo aava meri

ja kaikki päivät sammuttavat itsensä aamunkoitteeseen.

Kuin ei-sammunut

iskee elämänlämmin tuoksu

jäsenteni läpi

ja käteni on täynnä luettavia tauluja

ja uusia sydämiä palaa.

Kova käsi joka levittää muistin kuolemaa yllemme
kuin uusia kiiltäviä frakkeja ja sileiden kasvojen tyhmyyttä.
Mutta me tulemme kestämaan aamusta ja aamuun,
kukaan ei ole puhunut meidän tuhatvuosiamme.
Tulemme pisaroimaan ikuisuutta kaatuneista kohtaloista
ja ränneistä.
Olemme tomuttomuuden korkeapokaali ja kiroustemme
elämien siniset liekit.
Tähtitaivaan arvoitus iskee huutaen rintaansa,
kuin hymyt liu'umme varovasti askel askeleelta.

On surun päivä:
en voi sirottaa rikkiä
en voi tappaa,
enkä tiedä kukkien maata.
Kuljen onnesta kipeänä
ja kuumekivun palossa.
Olen vailla selvää ajatusta
ja leponi polttaa minut pitkien öiden
huolenunessa.

Se tullaan oksentamaan pois sydämeistä,
se kulkee puukengän
rautavanteessa –
on nouseva maailmanroskasakin sovinto
lohduttomuudessani.
On syntyvä loputtoman kärsimyksen ilo
ilon kirkkaus on tuleva yli ihmisen
nimettömyyden hyve on näyttänyt hampaansa
ei-kunnioitetun kunnia ryömii kadun pitkän.

Olen loistava itämaa ja kuumat päivät, rautaverkko
lyö selkiämme,
mutta minä rakennan kätkeyt kesät
olen miljoonat jotka ovat heränneet
olen loputtomuus joka tippui pienimmän käteen kuin
kirkkaanpunaiset omenankuoret,
haluan tarttua näiden käsien nirvanaan
haluan olla kuin sinä, sinä tulet kulkemaan kuin unohdetut
vaeltajat
kaikki vaeltajat, kaikki uneksijat saivat lahjannöyrän käden.

Tulin ja huusin mätiä puolukoita
ja kurkku oli kipeä
ja aivot vaikeroivat
kaikkien tuhrittujen äänillä,
sydän löi ruumisarkun sisällöllä
hiljaa,
taivaat syöksyivät
tuomiopyörteisesti. Kaikki
vaikenivat.
Ja linnut alkavat laulaa
lauluaan vuonna 10501 päivän aamuna
huhtikuun valossa
ja vedet suutelevat toivetta kesän valkoisista nuorista jaloista.

Kiusaus:

Nyt on auringonvalon kaipuun tunti
ja minä seison ponnauslaudolla ja kuljen ees ja taas
täällä ylhäällä. Heittäydy alas, siellä alhaalla huudetaan.
Mutta tiedän etten voi; kukaan ei voi.
Koska kukaan ei lentänyt ylös sinne missä mitkään rajat
eivät vallitse.
Seison kädet levitettyinä ja osoitan mustia
syntymämerkkejäni: eikö se riitä?
ja auringonvalo joka ei ole epäröinyt!
Niin minä nousen tulenkauniissa liekissä pimeyden
hukkuvien jumalten luokse.

Olemmeko sen rakkauden onnen arvoisia joka antaa meidän
olla hengittävän maan päällä
ja levätä täällä päivä toisensa jälkeen kesävalveilla
tai nähdä ihmisten kasvoja?
Ja haluamme olla kuin kasvot vailla naarmuakaan meissä
haluamme olla kuin kaikki minkä näemme punajavihreistä
auringonvarjoista ja leikkiä kuin kauniin valo.
Haluamme rakastaa kuin tiedostamaton ja kaivata kuin
hillitsijät.
Haluamme ottaa käteen paperinpalan ja tietää minne
menemme huomenna.

Niissä suurissa kaupungeissa joissa voimme paeta toisiamme
eikä kellään ole tekemistä toisen kanssa,
kaikki ovat vailla sydämiä, mutta löydämme silmiä
joita kohtaamme
ja meillä on elämän ystävyys ja jumalten armo kaduilla
tuntemattomia.
Tulemme vaaleissa vaatteissa missä kuljemme
ja näemme ihmisten täydet silmät
köyhyydessämme.
On kiiltoa ja puhdasta otsillamme.

Haalea on tämä yö, auringonpaiste hyppii kaikkien päällä.
Mutta koko elämä puhaltaa kuin kauhistuttavuus
flirtti punaisessa hatussa
ja silmiä, monia kyynelpillereitä.
Älä laula mitään
kaikista,
ja seiso kuin surun teon pilari
levittäytyneenä maan päälle
rakastuneine silminesi – että maa on puoliso
ja kaikki on suudelmia hengityksellesi
sinä näet kauneuden virrat
ja etsit kiintosillankaiteita
kaikkialta.

Kerran tulee päivän
päivä, en tiedä ketään joka seisoo rinnallani,
tiedän että poikani tulee pettämään
ja silmänvalkuaiseni kulkee tyhjissä taloissa.
Mutta seison käsineni
kuin kohtalo.

Kun tulin elämisen nuolenlinkoajan luokse,
eikä mikään kivi peitä hautaa
kukaan vartija ei kestä
hohtamatonta valoa,
ja pimeys väistyy
huuhtoutuneena.

Niin kuin varikset hyppivät ja tanssivat
ja tanssivat ja hyppivät,
niin mekin tanssimme,
ja hiekka ja jäljet ovat peittävä itsensä,
mutta kukaan ei voi
kukaan kun hän vapautuu,
kaikki on öljykylpy
hiilenmustilla kammoilla.

Kurjien joukkio, halveksittujen juhlallinen pöytä
tiivisti yhteenpainautuneina
nenä kalpeana
etsimässä sellaista mikä voisi kullata uusia vuosia
ja ojentaa päivää
niille jotka elämä on karkoittanut.
Heidän silmänsä inhottavuus on rajaton
heidän ajatuksensa ovat aina pahoja
se mitä he katsovat on myrkytetty
se minkä ottivat käteensä on kirottu
se mitä he haluavat on: että kukat ovat mädäntyneet.

Sieluni on peipponen valoa, ja tummaa viserrystä
ja punastuksen laulua.
Sieluni on kalpeaa selitystä, ja säkenöiviä ääniä,
aurionvalonsilmä
– jonka hammasta särkee.
Juon kevätnesteen valoa, haluan kukkia yhä
kun syksy on tullut.

Olemme elämänpyörretanssi kaiken ympäri minkä tuhosimme.
Kantaa ulos, heittäytyä kuin nälkään kuolleet,
ei mikään ole, paitsi tuli ynnä tuli ynnä tuli,
tulesta on meren veden rajattomuuden linko.

Missä ovat tanssivien askeleet? ja vihreä.
Kuljemme kuin miehistys halki maailman.
Soitamme nilkkojamme.
Kuin alppisauvoja ovat ihmiset, ja kaikki kulkee kohti
pyhää angelusta, kaikkien samankaltainen
hiljaisuus, sanaton kääntyneisyys.
Tulemme kulkemaan tämän maailman äärettömydessä
meillä on oleva toteutumaton, kaikki mikä palaa kaikkien
kirkkojen muureilla.
Meidän kanssamme on kaikkien kuljettava, ja varmasti kaikki
syöksyy meidän tahdonsilmiimme.

Otin ilon tarkoituksen,
laiskuus, vähäisyys siellä sun täällä,
otin kadulta ja kahvilasta, työkamarista,
kenties en ottanut kaikkea hätää jota mahtuu ihmisen
taisteluun lasten ja toistensa kanssa,
en ottanut vaivaista ja käymälätyöntekijän iloa –
otin suurimman surut ja jumalattoman ilman salaisuuden.

Taivaan kirkas hohto ja saparo, enkö ole rakastanut sinua,
kaksoisolento?
mutta minä en väisty, vaikka olen surmannut minut.
Olen lukemattomuuden minimi.
Haluan olla miehen miekka, vaikka siirappi halveksii minua
ja vuodattaa kyynel-ukkonni.
Haluan kuin kuun loistavat aivot katsoa pimeyden
pensaiden väliin.
Haluan olla sikamaisuutesi, – tähti! Haluan menehtyä
kuin hymni
ja repiä silmäni rikki.

Elämä on tanssiaiset ja minä olen vieras,
kuka minut kutsui, eikä yksikään korko tarjoutunut,
minä tulin ja menin,
mutta kaikki ovet olivat auki,
ja kaikissa huoneissa meneillään sama oli
suru- ja ilojuhla.
Vaimeana kuului musiikki
ja sammuneena, että huusimme
ja juoksimme pyörryksissä, työnsimme ovet tieltä.

Kukaan ei tule tuntemaan toista,
vaikka otimme hatun päästä ja tohtorinmiekan,
edustamme vanhojen embleemejä
eräänä iltana lapsuudenmuistojen kojassa.
Lehdet ovat kesäkuisessa nupussaan
eikä kukaan saa valehdella.
Kuin kumartavat ruohot olemme piilossa toisissamme.

Silmät puhkaistuina ja kiukkuisia harppuja kaikkialla
olemme syntyneet mahtavuuteen,
sulatamme kaiken yksinäisyydessä,
kunnes sattuma avaa kevään oven.
Meidän tappelukeväämme
temperamenttipäivänkeväämme.

Piika ja papit ja tädit
ja kaikki jotka suoraan sanovat
selkeästi mitä tarkoittavat, –
tunnen hämärän sadun, siinä kaikki on täsmällisiä kolikoita
joita emme omista.
Tuomme pääsiäismunia jotka maalattiin edestä ja takaa,
päitä ei kukaan voi erottaa,
oi kulta ja mehu, granaatti!

Päivämme ovat täynnä haavoja ja liljaa, jokainen hetki
on koskemattomuus.
Siksi kuljemme ja pidämme yksinkertaisia esineitä
peukalonpaksuisissa huulissamme,
siksi laskemme porsaita ikuisuuden aivoaineksella,
siksi kuljemme aistihumalassa ja jokapäiväisen
tunnettavuudessa.
Meille jokainen helvetti on niin valoisa ja täynnä salattua.

Olen harmoniakonstaapeli
täynnä paatosten
ääntä,
kirjoitan sinulle yksinkertaiset paperisi
niihin vapaalipun, vapaapassin
ja ehtoollisen ja tuntemattomat sakramentit
tai haaremin ja oksennuspihan.
Oi te rakastettavat fasaanit, te bulldoggien naamat.
oi kärsimyssyvydet ja senttilitrapurkit!

Nielen kyyneleen ja nielen naurun
ja kaiken nimen raskautettu
kuin kuollut kesken kaikkien menneiden
ajatusten seppelten
kaikkien silmien tyhmät
heikkomielisyyshuoneet ja valhe ja liekit
ja etenemisen pakko.

Ja päivät kulkevat
harmaat päivät
mutta on yksinäistä ja säännöllistä ja hiljaista,
kello lyö viisi ja kuusi ja on kahdeksan,
aika seisoo kuin varjo huoneessa,
kaikki on kuin toivottomuus
kaikki mikä kohtaa
– näe kuinka vuodet liukuvat, ihmiset lähtevät.

Yö, tule, ja laskeudu päälleni
tässä päivässä ei ole rauhaa
tässä päivässä on sielussa halkeamista
eikä minulla ole tietä päiviin.
Tässä hetkessä on ristin rauhattomuuden asumus huoneessani.
Tässä kädessä ei ole sielua joka janoaisi tai antaisi,
kaikki on päivän sormet vertavuotavat
ja minä näen huokauksen askeleet ja seison kunnottomuudella.

Joku on – kuin oleva – hullu, ja laakerinlehtiä ja piano,
ja marssii.
Joku on kuin lapsi ja äänet,
ei kukaan vaadi että ajattelet hautausta.
Joku on kuin tanssivat silmät
joku voi sanoa, ja on sanomatta
nauravasti ja kimeästi.

Maailemankielen ratkaisu olemme me, ja maan hengitys liukuu
yksinkertaisena kuin yhteisyys
meidän keuhkomme huudossa ja laulun kaikenlaisessa –
rytmi ja aaltojen kuohu, noidankattila,
ja helmikimallusaaltoilu, mainingin lyönnit,
tyyntyä niin kuin ennen myrskypuuskaa
tai leikkii kesää auringonvalossa.

Minut tullaan ymmärtämään
silmillä, sydämellä, aivoilla –
minua tullaan ymmärtämään navoin ja kynsillä,
aion ryömiä ulos verinahastasi
ja painaa ihoa
kuin harpunkieltä.
Tulen pitämään ikuisesti uusien
asioiden kirkkokonsertin.

Elävän päivän aurinko on loistanut sisään.
Kaikkia valaisee pää,
hyväntekijänä tulit sinä, olet kuin lähtevä, ja tylsämieliset
nostivat katseensa.

Tuli ihmistä silmiimme,
nauramme toisella tavalla,
meillä on uuden sydämen suut.

Valon nuoli nousee sieltä mistä kukaan ei odottanut,
ja lyyran kielet eivät ole kaunista musiikkia, eivät ole mitään,
vain valkoiset kasvot nenineen, suineen ja korvineen,
kaikki muu vajoaa pellavankeltaisen askeleen alle.

Väsyneet kynteni eivät jaksa raapia
kurkkuelimeni etsii elävää poskeasi
missä ovat siniset silmät jotka lepäävät niin rauhassa
puuduksissa
kannan harvinaista onnea.

Eikö sinulla ole sinistä sukkaa ja hienoja valkoisia
lapsuusyöpaitoja, puritko minua punaisella leualla?
pysähdyn ja katson sinua, eikö sinun pikkusormiesi
pitänytkin oppia kävelemään?
etkö se ollutkin sinä joka antoi lehmille sokeria?

Dada auringontakoja kellanvihreillä huulillamme
kasvojen silmät, keltaiset meret
ja ihon viisaus; vartalo ja kädet
hoipertelevat silmien välissä.

Sinä
että päivä ja ilta
sinä
auringossa ympärisädehditty
sinun ilmankirkas
pääsi.

Me olemme kruunut
ja Ibrahimin valtakunnat
me kannamme kruunuholvin merkitystä
me olemme kastanjetit ja selkäkipu kantamuksen alla
me olemme liekkien välinen taistelu – äiti lapsi hohtavilla
käsivarsillaan.

Kuulemme musiikkia, näemme kasvojen valoa
ja silmiä loistaa ohitsemme
ja ilma avaa sylinsä talojen välissä
ja kaikki ihmiset ja esineet ponnistelevat ympäriinsä
ikään kuin niitä ei voisi erottaa maankuoren osista,
kaikki on epäselvyyden pelissä edessämme.

Saata nämä seinät liikkeeseen,
ota vastaan katon ystävänlahja
ja näe nämä ystävät, joita sinulla on huoneen esineissä –
ne ovat ystävyyskäsiensä kantamat.
Mikään ei lepää, kaikki kantaa sielunpäivää kasvoihon takana,
kun sitä valaisee
rannerenkaasi.

Haluan että
autot, rinnat rikkovat itsensä
että talot seisoisivat katoillaan ja maa leijuisi ilmassa
että kaikki viivat, muodot heitettäisiin ilmaan
kuin jokin sikinsokin,
että värit huutaisivat kaleidoskooppisesti,
äänet rikkoutuisivat, että kosken pauhu saisi leikkijänkielet
ja torvi halkeaisi ukkosenjyrähdykseen,
että kaikki olisi niin kuin se on
aiemman ulkopuolelta. Että olisimme tasapainossa
avatun kadun kuilun seinillä
ja pitäisimme taloja ja silmiä koossa.

Me – naurun suulla
ja vahvasti sivellyn silmillä.
Kuin viuhka
joka tuhota peukalolla.
Me me jotka olemme eläneet!
ja kuolemankello soi päivät ja yöt.

Olen lukematon kuin meren hiekka
ja ihmisen häpeät.
Kerran joka vuosituhat sielumme tuhannessa vuodessa
herää enkelin kähäräloisto poskilla
ja happamattoman leivän tuoksu rapuissa,
ja herra antaa poskihampaansa.
Valkoinen sapattileipä on ihmisen kaltainen
tai kuin veri egyptiläisten ovenkarmeissa.
Sellainen on ihmisen rauhaton vaellus, mutta kukaan ei ole
nähnyt Salomonin temppeliä.
Tuli lapsi kaksiterin hampain.

Olemme tulleet kuin tapaamiskello
kuin laulu, kuin ääni
kuin rakkaus maailmankaikkeutta kohtaan
kuin kukan huoneen tapetit.
Kaikkea! olemme sen ilon vuoksi joka on meissä, –
kuin polvistuminen maahan
kuin yrttitarha autuuden sotajoukkoja täynnä
kuin ihminen joka ei ole niin houkka ettei näkisi tulta
ja palatsia.

Kasvot turvonneet säistä ja kovasta vaivasta,
ehkä kuormasta, hiomaton
parturissa ja parfymeriassa.
Tuppinenä ja muodottomat päät, ne muistuttavat sääriä.
Mutta mikään ei ole rumaa, tältä me näytämme
jotain tehtyäme ja nähtyäme
ja olemme iloisia kun saamme olla huoneessa ja lämmitellä
niveliä
ja turvonneita huuliamme, rumuudessaan kiitollisia,
ja silmä on yhtä viisas kuin yksinkertainen peittämätön
tyhmyys.

Me pilvien äänen ratsastajat,
me unipalmut, varsiluuta ja mustat auringonvarjot
me jotka kätkimme kaikki ammattisalaisuudet,
me itkimme kesäpuistossa ja kevät
ja kaikki vedet joivat kulhonsa vapautuksellemme,
juhlalle ja riemulle tänään.

Suuren yksinkertaisen päivä tulee,
mitkään timantit eivät kimalla,
maan ilma on timantteja kyllin.
Ja helvetti tai taivas on sydämen sormenpäissä
ja lohtua ja pyhiinvaellusta ovat päivämme.
Ja kuin kolminaisen hiidenkivi luhistuneen päällä
on pystytetty pieni kivi, se lepää jossakin, kukaan ei näe
sen hakasia.
Mutta kaikki elämä on sen pienen kiven suuri kaipuu.

Ääneni ei voi vaieta
käteni ei voi laskeutua
kaikkea liikuttaa minun ajatukseni
on sumuissa hiljaa,
posken yrtit.

Auringonvalo ja lapsenvalo, tulkaa! mitä
ajattelettekaan, sekavuuden miehen päivästä.
Te lepäätte sinisilmäisinä kehdon sylissä
ja hymyilette,
kuin sunnuntain joki kellutte venttiilillä ihmisten taloon.

Niin suuret ovat silmäsi, vaikka seisot kuin ylipappi
ja tiedät aina vain vähemmän.
Kerran kuljet kuin valkoiset varjot
hiljaa, ja kirjavat trumpetit tanssivat ympäri ja laulavat
vapaasti ja valkoisesti
sen suuren yön ja kevään,
kuin sinä.

Minkä tähden laulat? ja sinä liikutat sormiasi
kuin kasvojen veretön leikki kuljet,
kaikki on kaipaustasi varten
ja ihanaa
joka leikkii sormilla
kuin punaiset huulet silmän edessä.

Yksi: riemuahdistus tänään viimeinen päivä
tänään ensimmäinen taistelu
tänään ikikatkerä
tähdet helvetin kohtaamisessa
tänään tänään on kaikkea mitä olen halunnut
tänään on kuritushuonerangaistus ja kuukaussynodaalokokous
tänään on karkaistusyö
tänään on punainen enkeli
jolla on paholaisen valkoinen kieli
eikä kenenkään osa ole syvästi hyljeksitty.

Kauniin poski ja otsa
ja vaatteet
kaikilla kaduilla, myssy, nenä, kulmakarvat ja
käsineesi,
suutelen kauniiden raajojen turkkeja
ja kaikkea mikä voi kantaa haiventa
jollekulle.
Minä rakastan sitä ikävää uskollisuutta joka seisoo
ihmisten takana kukka,
ja kovan katkeruuden vasaranlyöntejä, kun kuolema
makaa jonkun istumalihaksen alla.

Minä,
koottuni silmässä,
oi ihmissydän
sattumanvaraisuuden
asuinpaikalla tahratta!

Täällä nukahdan pois
täällä on minulla ikuinen huomio
täällä elän hiljaa
täällä avautuvat ihmisten askeleet
täällä, tuntemattoman joukossa.

Se tanssii se laulaa vaaleanpunainen lakeija
se kulkee kuin raajarikon uni läpi salin
se taputtaa jaloilla, ja käsi tömistää
tahdissa salissa
syntyy hulluinkeväänhuone, aamulla kaikki istuvat
arkituolissa.

Nyt on musiikki, kaikki heiluttaa häntää,
täällä on kieronkääntyneitä kengänpohjia.

JAZZKAHVILA

Täällä ovat apinat nuoria
ja kyynisyys melkein luonnollista.
Täällä vaarat ovat kaksinkertaisia
täällä ei ole mikään paksun kukkaron linnoitus,
täällä röyhkeys on raakalaismaista
ja kevytmielisyys kaunista.
Täällä on nuoruudenlieve joka turmellaan
tai herätetään, käy eteenpäin.
Täällä elämän vierintä on
verkkaista, yksi vuosi ja yksi kuukausi, –
nurinkaatavaa.

Sinun silmäsi pilkahdus
kuin terävä mullassa,
sinun poskesi on kesän ilta
sinun silmäsi holvi –
mitä olet?
Mutta kuitenkin,
sinun silmäsi veri!

Tämä hirvittävyys, kaikki ihmiset
vaeltavat
kaikki valonsäteet, pellit
me kimallamme toisiimme, kuin vahvat silmät on kauneus
me huidomme jalalla pään ympäri.

Syllillinen ruusuja – kaupanteon
kaunis valkoinen puku, elämän mutina varpaitten välissä
ja kaikki käy kuin leikki
lompakoiden kesken.
Tänään, tänään, kuka tietää mitä sydän maksaa?

OJENNETTU KÄSI

Punainen, keinotekoinen – väliaikaisen
alkovi aivoissa:
nuoret huulet, hurma, valhe
ja rauhan juoksu-
marssi
litanian kultajalat, laguuni ja vihreät
sääret
– keimailla polvillaan pitkän lattiaa.

Kaikki ihmiset kauniita, auringonvalaisema
lamppujen alla,
kaikilla kengät tai lakki, ja aivot
kuin katu ja pakko tai halu,
pystynäinen, räkättävästi
ja vaaleajakaus, hoikkajalka.

Jalka jalka
jalka ja käsivarret, sinistä
sinistä – sinistä! nuoria
selkiä, meidän tyttömmme tanssivat
meidän seutumme, järvi, ranta, metsä
meidän tyttö-
jemme kasvot, jazz ja Hellas, harmonia, silmäraajat
ja lapsuus –
kaikki tenttaavat poikien estetiikkaa.

Mutta en voi yksi toistensa –, he
koskettavat korvannipukkaa
ja – joukossa.
Eikä kukaan kukaan
niin
kuin kauimmasta ja sivusta.
Mutta minä aion –.
Kunnes pimeys sytyttää kaikkien yllä.

Näitkö kolme hervotonta miestä
jotka veisasi
veisasi?
Näitkö sinä, sinä
näit kolme hervotonta miestä
ja ne sanoneet, tai sanovat,
näit, näet
sinä
kolme hervotonta, kaikkien
tulee veisata
ja mylviä.
Mutta kukaan ei jäljitä sinun levoton-
etsintääs-
i.
Näitkö sinä, kolme hervotonta
vei- veisasi?

Sano, nämä
herrat
rouva neiti kuinka jne.
virtaavat herras-
kapakassa fantastinen suurenmoinen, mitä se kenellekään että,
jos minä –?

te, sielun kaltainen
maltainen hah-hah-
ha!
minä minä minä
halloo, ei mitään
mitään sano-sano-sano: nämä
idiotit!
vaikka minä olen – täällä.

Ylitsevuotavan kaipuuni äärillä ei ole rajaa
ja kunnianhimo kulkee laajassa metsässä
parannuksetta,
ja häpeä liekehtii
taistelussa kauhun kanssa,
minua kuvottaa nähdä piru ja jumala taistelemassa
teuraspöydän ääressä,
enkä tiedä mitään, vain valoa joka ympäröi kadotettuja
niitä jotka eivät voi katua, he ovat kärsineet onnen täydeltä
eivätkä uhraa mitään.

Me aiomme olla pinnallisia, rajattomia pinnallisia,
vain sillä tavalla voi löytää marjoja metsästä
eikä kulkea tuomion syvä suolisto kasvoillaan.
Pinnallisuus on kulkemista hyvin synkkänä –
ei siksi että tuli huono sato
tai siksi että Ivar Zebulonson kuoli ilman ehtoollista
tai käyttäytyi muuten sikamaisesti, se ei koske meitä,
jos olemme tehneet omamme
ruokakomeron ulkopuolelle.
Olla niin siksi että –!
Ja kaikenlaista hyvää esimakuna ja kielenkärki.

Tyhjät ravintolat, ennen kuin on alkanut musiikkia –
tanssivien askeleita
ja naurua, puhetta, väsyneen valmisteluja
eksentrisen apinan silmin, venäläinen soittokunta,
ja tämän talven suuri harmaa
viiden kuukauden hautajaiskäsvartensa
ojennettuina,
nyt soitto alkaa – hovin vuoksi
tai harjoituksen, ne ovat venäläiset
toisessa kerroksessa –
kuin linnunlaulu
hautajaisissa.

Kuin käärmeenlumoojatar
on kauneus, sen uudet luikertelijat
kulmikas on houkuttelua
ikuinen ojennetaan ihossa ja silmämunissa, –
ikuinen, arvoituksellinen, kauhistuttava
on tämä kesyttömyyden Kleopatra,
valtiatar
jota saa kantaa sinun heikon kaipuusi
sammumattomuus.
Kuin lyijylintu hän tulee, pimeä maa, ja laskee onnen rikin
jalkojesi tien eteen.

Nälkä? ei, sieluni on kylläinen
ruumiini ei tunne nälkää,
auton päivä kiertää, ja levysoitin,
jazz pyörteilee korvassa, kun olen väsynyt
kadulla.
Minulla on suruni: mitä jaksan, ennen kuin se on unohdettu?
Pelkoni on että se pysähtyy, katkeaa ja on loppu.
Ja mitä muu tekee?
 paine ja levottomuus joka kaartaa tukkoon kurkun,
 ilon nauru joka leikkoi kiveä myllyissä.
Ja etten voi saavuttaa
itseäni, sinua!
Kun emme tiedä – kuin saksofooninen
värikappale.

Valokehä, pilvet
auto, raitiovaunun ikkuna, lyhdyt,
puut,
se vaeltaa, toivottaa
tai juoksee
sinenkalpeana, kukkia, kuolemaa ja rakkautta, ajatuksia, tulta
vai tyytymistä, yksinäinen
ja yhteensuudeltu, rauha ja esineet, meidät on leikattu
leikkuuveitsellä, veremme kunnia.

Ihmisen selkeisiin kysymyksiin aion vastata
– kohta!
kuumeessa syttyy uskosi ja ajatuksesi
halvaus,
kaikki makaa yhtä hiljaa
suurten järvien
hillinnässä. Päivä on kylki päivässä
ja kaikkien viettien arvoitus kutsuu onneaan
minussa, sinussa,
ja suurta, yksinkertaista, kuin varmat viivat virtaa kaikki
alla hujanhajan.

Jos olet melonut suloisemmin kuin kastanjanruskeissa
korvissa, loiskahdus siellä, toinen täällä?
mutta kaikkialla ovat korkeat huulesi kuin ulkonevat
sinisilmäisyydet,
kannat onnea kuin vihellystä niskan alla
tai jotain pötyä syötäväksi, katsojille.

Valtava on tullut, olemme löytävä rehellisyyden jumalat
ja räjäyttävä hengettömyyden vallitukset ja vanhojen sanat.
Muuta ei tarvitse tietää kuin mitä tämä merkitsee
olentosi sisälmyksille tai ihovoiteen valinnassa.
Sen aion huutaa korviisi. Tai –? salli minun maata
paperikanssani kuin se lianhaju, joka olen.

Suurina kuin puhkeamisen merkit ihminen ja maa-jyvät
yhtyvät siihen armoon joka on ilmaa ja on avaruuksia, on maa
ja ajatuksia, meissä niitettynä kuin ohraleipä. Mutta tuli hiipii,
pyhä tuli, ja lähteiden hämärtävät vedet.

Töminä ja jylinä ja maankiertäjät, rats!
kulje alasti päiväsaikaan,
puuteri yösi,
ota jäädytetty sydän, lokakuun multa
ja siinä ukkosenjyrähdys ja naurajantanssi,
lennä paikallesi,
ojenna nenäpieli,
paukauta korkoa, ammu silmillä,
kolista kättäsi suun edessä, – tähtien kulkuessa.

MODERNIA:

Minun huoleni ovat maalatut,
hampaani haju on lanoliinia ja tehtaan hammastahnaa,
kampaukseni on öljyinen
minulla on kumia ihon alla
ja suuria huopia pään päällä,
ja hajuni on ihanampi kuin silmänvarret.
Kaikkialla on rakastavaisten pomadaa
ja peilejä liikkuu käsissä.

Me olimme ilmeillen ja kitisevässä pauhussa
ammuimme nalleja ja herneitä
ja näytimme pitkää nenää
tai pistimme neulan istumapenkkiisi
ja piirsimme kuvasi, sen minkä näimme
– viisi pitkää korvaa, ja silmät
höröllä.

Kuin pehmeät kivet loistaa yö
ja maitoni on hunajan
maata.
Olen yksinoleva
ja riipun rakkaitten silmien
rintojen välissä.
Olen punastus lausumattoman
poskella,
sen rakastaja, mikä on ilmassa.
Olen ristiretken otteen
ihanaa jollekulle.
Olen retiisin lyönti omaan rintaani.
Olen sydämesi
ihon valo
ja huuliesi käyskentely.
Olen voitto ahdistus
ja se, mitä emmit tunnustaa.
Olen onni, sinä
olet.

Korkealle on nouseva
kaikki haluamani,
ja onnellisesti
laulujen muisti: kirvelleet haavat
ja piinanketjujen avaimeton lukko.

Että kevät on leikiten toipuva ja hyväilevä
että kuoleman kirstut ovat raskaita nostaa
että pila on vakavastimäärätty
ja että yö on valloittajan
verenpunainen seppelä
– kalpea on koverretun hiljaisuuden
hengiltäsuudeltuus.

Taivaaseen käy ruumiin tie
ja sielu tänne jää,
ei mitään nähtävää ja tiedettävää
mitään kaduttavaa
tai muistettavaa, ja toivoa
turhaan.
Taivaaseen käyvät
yön varjot – taivaansininen
hahmo
ja hiljaisuuden kuulumattomat äänet.

Minä olen lude
ja minä olen kuohu
ja semmoista viiniä jota kukaan ei juo,
minä olen marttyyrinnaula ja kaikkien
kaikkien orja.
Minä kuin kala, sappesi.

Käärmeenmyrkkyä olen minä tässä pienessä huoneessa
mustekala olen minä kaikkien aikojen lukukamarissa
mehupilli epileptikon tanssiin,
suolaisessa lohdussa raikas pimeys
kun kaikki on hiljaa.

Syvemmillä kuin muissa on pyhäinhäpäisy
minussa.

Minä en ole varma, ryntään kaikkiin ilmansuuntiin
minä kavahdan, ja tunnen vain että olen vähällä rikkoa,
ja rikoin.

Siellä kaikki laivat laskevat maihin.

Metsäkauriin vasa. Sinne purjehdin,
mutta monet ovat puhtaanvalkoisina eriskummallisissa
ruumiissaan

on niitä jotka astuvat sisään kuin kaunis jota ei mikään
aika tai multa turmele

ja heidän silmänsä kiiltävät kuin ikuisuus ihosta,
ilman halki,

enkä minä ymmärrä että kadut kolisevat ja ihmiset
kävelevät,

eikä kukaan tiedä että kuninkaan kruunu on
kaikki elävä.

Sinun huulesi eivät palaneet kaipuunpunaisina
käsiesi valkoinen ei ole ruumiillisuus, viileys
ja sinun lapsesi eivät ole kilometri
loputtomuutta kohti
ja teot sulkeutuvat ympärillesi.
Mutta askeleesi on hylätyksi tulleen peilikuva.

En aio huutaa tänään
en sano sanaani joka meni rikki
aion vain nostaa otsani paperilta
ja kulkea hiljaa
harkitsevaisesti
täältä ja tänne.

Kaukana ovat päivän nauru ja öiden kauneus
kaukana on se että näin ja olin –
kaukana suortuneet huulet.
Kaukainen on se hetki –
kaukainen on loputtomuuden iho jäsenten yllä
kaukainen on ensimmäinen päivä taivaiden pehmydessä
kaukana kesä jolloin tuskin silmääni aukaisen, sen sijaan
juon myskiä kaksi muistojen
antajaa edessäni.
Kaukainen on se kun seisoo matkansa kanssa
avoimilla merillä
kaukana matkan päällä on tyyntyneen kaipauksen valo
kaukana on poispääsy painajaisensa silmistä.

Ensi yönä, ensi yönä
on kosmos valmiiksi kirjoitettu,
tämä on uhkavaatimus, ja minä juoksen
rivien väleissä.
Kysyn nuorilta, kysyn vanhoilta
kolmekymmentäyhdeksän vuotta olin opissa.
Ja sinä soimaat!
Mitä minä tiedän sanan-virrassa?
en pysy jaloillani siellä
missä kaikki horjuu.
Ensi yönä on kaikki, minkä tiesin
rikkirevitty,
tämä on uhkavaatimus, ja minä kysyn
jotain mikä lukee
rehellisesti – kaikissa.

Tämä maa tämä kevät
juonineen ja kasvoineen
mutta kaikkien taisteluiden kaltaisuus
kaikkialla, ne
kohtaavat varjojen
unohdetussa muistossa
huomenna.

Kuin kiehuva laavavirta sinä olet,
kärventynyt, sinä kärvennäät,
tai kivetyt. Kuin kivi kiveä vasten
kaikki seisoo kohtalonportilla.
Kuin jähmettynyt patsas kaikki on, mitä enää
alttaripalveluksesta, tanssista
tai kaupanteosta, –
vain ruumiin kuvat, harmaat kuin sementti ja tuhka. –
Mitä olit, soinnut ovat, silmäsi vangittu
ja korva kantoi
kuin ääni kasvoilla.

Ei, mihin ikuisuudesta on?
anna minun nähdä että ruokaa ja savukkeita on,
ettei yöpaita haise,
ja saan hoidettua syylän kaulalta.
Sain nenäliinan, suuta niistääkseeni.

Rakkautesi hyvätapainen kulku
lemmiskelysi luonnontutkielma –
kaikkeaa kullankirkkaan ja mustavalkoisen väliltä,
punaisten auringonsäteiden kimppu
ja sinun aamuhotteesi!

Poika seisoo luuta kädessään,
jazzin hartaus loistaa kasvoilla, vaikka kaikki on hiljaa,
ensimmäinen naurukevät on tullut
kuin jokin valkoisuus.
Murheet purjehtivat
kauemmas
siinä uudessa mikä odottaa
ruumiittomasti,
tässä käsitettävyydessä marssivat.

Jäykkä selkä
kasvot piiloon vedettyinä
suun on sulkenut
kohtalo joka ei ole alkanut
hän – sikiö
suurikasvuinen
sinisilmäinen
äänenmurroskarkea
eikä ole juuri mitään, kaiken
mahdollinen,
ei vastaa vanhempien nuoliin
mutta käy tansseissa
huuli hörössä
ja jäykän selän vakavuus
sydämensä nuoren
askeleen julkisuus.

Yli enkelten tanssin,
yli sammuvan kärjen ja kuolemansalin
ja häpeäni aave ja kiertyvän
tahdin merkityksettömyys,
yli tyhmien kysymyksen ja samanpistiäisyys rinnassa,
keskellä elämän kirkon holvia,
kuin kerjäläispennun tosiasia, poisajaminen
kuin mielipuoli luotontarvitsija
tai kuolemansairas,
käteni täynnä
kuin elämän sulhanen kosiomatalla
ja taistelun ja parannuksen ritari
ja jokainen maito- ja juustokauppias,
olen matkalla tuntemattomasta kulmasta toiseen
ja pidän uskoni spektriä kuin rypälettä kielenkärkeni edessä.

Tähtitaivaan napanuorista on meidät leikattu, lukemattomissa
polaarikunnissa me kuljemme, ja ikuissuljetun huoneessa
on avattu kamarimme. Tähdensäteiden paisteessa on meidän
silmiemme kastaminen, suuressa yössä meidän kätemme
pystysuora on kuin piirretty näkymättömyyden tulella.

Maan ilon laaksossa ovat kukkien maljat,
harmonian porttikongissa seisoo vartija-avain,
sujautimme surutta laukkuihin –
hermo ja raasto ja huoli, tyytymättömyys.

Rakkauden suurisuisilla silmillä
sinä herätät, ja laulun sinä herätät,
epätoivon korkea suru; ja kuolema räpäyttää otsanholvejaan.
Syntyy kiemurtelevia rauhan-aaltoja
tähän
ja pirut hymyilevät pienillä nenillä.
Mutta puhtaan onnen kukikas vaate
rakastaa liikkuvine päineen.

Ja kaikki niin hiljaista kuin hirmuinen
propagandateko
ja usvat ja auringonhohde, annamme, ne muodostavat piirin
elämää ympärillemme.
Ja kaikki mitä annoimme, kuten rakkaus, viha ja suu-kasvut,
on kuin johtajantorvi
ja asfaltinvaikutelmia otsalla.

Kaikki on kirjoitettu merkitysten kirjoittamattomalle otsalle,
ja tuhat vuotta ovat kaikkien valtakuntien päivät.
Kuin alttaripalvelusta on kaikki, minkä teimme.
Kuin raikkaan tuulen avoimet silmät ovat pirut meissä.
Ennen emme voi ottaa tanssiaskelta.
Ennen emme nähneet sydäntä, tulemme unohtamaan,
kaikki on luojien ojentuneisuuksissa.
Kuin kuvanleikkaajan pojan kuva on meissä.

Ikuista rauhaa kantaa elävän sininen silmä
rauhaa on värisevissä kasvoissa
jotka kulkivat kaivaten
rauhaa on pellavanhoitoisuus tai kullanmusta
kaikki mikä oli ilmalle ja maan hiukkasille sukua.
Ikuista rauhaa kantaa rakastavan ilo,
ja kyynel joka liennyttää palavan posken.
Ikuinen rauha on elämässä kaipuun leima.
Ikuinen rauha on muistojen talikynttilässä
ja laivojen soihtujen kulkueessa
ikuinen rauha on kuolleen nimi
rauha on elämä jonka se kantaa tuijotussilmäämme.

”Kaikki tietävät hyödyllisen hyödyllisyyden, mutta kukaan ei tiedä, miten hyödyllistä on hyödyttömyys.” Chuangtse.

”Ihmeellinen on aina kaunista, mikä tahansa ihmeellinen on kaunista, eikä mikään muu kuin ihmeellinen ole kaunista.”
André Breton.

”Tyttöni joilla on silmät kuin huhtikuu ja sydämet kuin kesäkuu.” (Intiaanialaista.)

ESIPUHE TÄHÄN KIRJAAN

Minä Gunnar Björling puhun sinulle mitäsattuu, tietenkin, kuinka muutenkaan tämän maan päällä ja lihapulla sormet suussa, sano, onko tämä jotain merkityksestä, en tiedä, enkä aiokaan tietää, jatkan vain, siitä saa tulla mikä tahtoo, katsokin etten ala ajatella, sen pitää vain jatkua jostain sysäyksestä tai oikusta, se on jotakin mikä tahtoo tulla esiin, luullakseni siitä tulee parasta tällä tavalla minun hervottomuudessani, unen ja surun välillä, ja vaiva ratsastaa pois vapautuneena kun puhun, soitan näppäintä ja unohdan etten minä mitään jaksa tehdä, etten osaa, etten saa; mutta puolustan itseäni kaikilta nallipyssypanetteliijoilta ja villiltä sattumusten tykistötulelta omaa ei-pystymistäni kohtaan. Ne olkoot hedelmäsuolaa, ja balsamia niskaan, että minä nielaisen vitrioolia hampaiden alle ja kampaan tukan kuin uuden kukonharjan.

ERÄÄNLAINEN SELITYS

Miksi antanut ajatukselleni tämän paradoksaalisen muodon? Onko se niin uusi, mutkikas, se ajatus? En minä sitä tiedä, en olisi uskonut. Mutta en tullut ymmärretyksi. Ja elämäni, kaikki elämä raapustaa itsensä kokoon sekamelskoissa. Ja minä löysin ehkä – sekamelskat, ja selkeyden. Minun pitää toistaa ne. Ei ajatuksena, vaan ajatukseni elämänä, tai elämäni ajatuksena. Hämmennyksinä ja selkeytenä. Periaatteena, ettei petä itseään –: ja että on käsittänyt jonkin enemmän kuin ihmisten ajatuksen luonteen – luonteen itsensä, kirjavastielävän ja hyvän. Elävästä kumpuaa sen luonteen valta joka kohoaa kuin kivipilari lujana pohjanaan kaikki periksiantava ja latvakruununsa kietoutuva kaiken äkkisyvyyksiin, ja kaikki päivät keinumassa kaikkien kaikkien korvien keskellä.

27. marraskuuta 1932

MYÖSKIN MOTTO:

Monet olivat olleet kutsutut, he eivät nähneet appelsiinia ja valkoisia purjeita sadepäivänkatolla. Minä näen näyt ja auringonpaisteenpalon sadeillassa: niin monta taivasta joita pelkäsin, ja kaikki pelkäsivät! meitä oli viisi tuhatta eläintä ja ihmistä jotka menimme edes, ja ahven kävi makuulle pitkän rannan kiviä.

Vyötetyt ovat silmämme, pyydyksessä sumujen tietämättömyydessä; – pyörremyrskynkaltainen ilmestys nousi, tuskan loiste väänsi kasvojemme piirteitä, kaikki näyttöleminen taukosi, meidän piti vain mennä esittämään epätoivon tənneheitetyillä rooleilla. Olimme niin iloisia, jos saimme elää, rikkireivitty on sakramentti; ilman uskoa, ilman kilpeä me käymme ja koemme ansiottoman lahjan. Tämän: meistä tehdään asuvia!

Olemme murhaajakoplan paljastunut testamentti: aarre oli piilossa meissä, – nälkä, jonka otimme vastaan! Kukaan ei usko, ettei talo romahda, mutta se on yksi lysti kahden tuhannen vuoden jälkeen. – Vannoin sanattoman valan, etten-ole-yymmärtänyt. Astelin Olympoksen ihanalle vuorelle. Minä säteilen mieltymystä, me johdamme Golgataa kuin pientä kuritonta lasta peukaloista, me ratsastamme orivarsan hirvittävyydellä. Kannamme onnen olkilyhdettä. Emme voi vaieta. Olemme kuin valheen sytytetyt eläimet, kuin herramme marakatit. Ja kannamme tiu'ut kaulassamme. Posetiivi alkaa kiertää. – Lyökäämme meidät kuoliaiksi, ystävät, – kätkekäämme meidät, ja kaikki on syntymän kukan loikka! Minä olen ikuinen epävarmuus, enkä päästä otettani. Olen pellonsarka ei-kylvetyssä. Olen ei-uuvutettu hedelmällisyys. Minussa ovat sanat.

Että et sure mitään ja ettei sinulla ole toisia ajatuksia, omaa-
tuntoa ja katumusta, ei himokkuutta tai lemmiskelyä, ei
mitään ihannetta niskan takana; että aina tiedät: otan vastaan
rahaa, etua, kunniapaikkoja, vahtimestarit on tehty minun
kunniakseni. Että sinulla on julkea ilme kaikkeen. Että puheesi
on elämän kulku: ei huomaavaisuus. Mutta ravistelee sinua
korvista. Olet asettunut riippumattomaksi. Sinun surusi ja
ilosi, sinun himosi, epäilyksesi, se kirous joka on kaikilla
punaisilla huulilla kunniantodistuksena ja muistomerkkinä
sille että nyt syntyy

nyt

kun valkeni

sinulle:

että kaikki raha suudelma hyväilyt kunnia omatunto oli
mielipiteenmuodostuksen tavaraa, ja sinun terveyttäsi kaupit-
teli kuoleman väliaikaisuuden suopeuskäsi.

Ja rehellisyys oli sinun hiljainen tyylikävelysi, kun oikein
kuuma viima kävi sydämessä!

Ja kuljit siellä missä tie loisti matkien kaikkia ja sinun
tapojasi, mutta sininen taivas valkoisine pilvineen oli kätkeyty
ja lyhdyt loistivat torilla, esplanadin kulkijat kävelivät ohi,
ulvovia vaunuja, mutta sinun jalkasi seisoivat maan alla
upoksissa, silmissäsi oli onnellisen suru

että joku seisoj vierelläsi.

Minä istun ja torkun miellyttävästi ja odotan että tulee aika minun järjestää pienet huoleni. Osa niistä tarpeettomia, ja niiden minulle langettamia jotka voivat kasata surunsa toisten päälle, sellaisia on. Heidän pikkuasiansa riippuvat kuin mustat rinkelit kaulassamme. Jos kaukalo on tiellä, he ovat johtopäätelleet että heidän talonmiehensä serkku on ollut renkinä meidän sedällämme, ja me saamme luvan viedä kaukalon pois. Emme voi olla epäkohteliaita. – Ja sitten meillä on omat huolenpitomme, miksi? – kysy ennemmin onko niin hyvin käynyt ettei meillä ole enempää, – että saamme istua tässä? Ja ettei sata sementtikaukaloa makaa tämän hetken päällä. Ja on niin tyyntä, kolme minuuttia ilman muuta kuin muiden ääntä, toisten työn näkemistä, mikseivät he rehkisi? ja me istumme tämän minuutin jossa lehmuksenlehtien rauha on taivaanavaruuksien levon perikuva. Emmekä mieti sitä, mitä meidän täytyy tehdä, mutta kylläkin sitä, miksi tekisimme jonkin enemmän, ja miksi emme tekisi sitä mikä päällemme on langetettu.

Minä matkustan huoneessani kuin höyrylaivan hytissä ja herään, katson ulos ikkunasta, uusia taloja ja maitten vaahtoa ja torneja ja kärkiä, lintuja, kilpikonna, delfiini, ja postilaivassa papukaija ja kansainvälisiä levantiineja, ja jonkun kerran minä. Minä matkustan tässä villissä vaunuosastossa, jossa yksinäisyys heittelee minua kirjoittamattomien seinien seiniä pitkin ja jokainen lude sielussa on maalattu uudella värillä ja ajatukset tulevat kuin ilma ja sanomalehtipaperi, kirjapräntti ja kaiken samanlaiset sielut, kaikki on niin kirjavaa kuin pohjoisessa yhteenliitetty. Ja kuin valmisteluna tomahawkin heilautukselleni – olen suuri äänetön Puhvelinsarvi –, että on avannut tämän maailman maan päällä, se suuri ilo ja minun kuolemani.

On vaikeampaa maalata se joka on kaunis kuin se joka on ruma. Tehtävä on etsiä valopilkkua pimeydestä, vaikka laiminlyömmme tämän kunnes olemme tunteneet kauhun. Mutta on olemassa kasvoja jotka eivät ole loputtomia (emme me loputtomia näe). Niille ei ole vertaisia. Niiden valo joka vilkahtaa, ja jokin mikä ei ole minkään kaltaista. Onko se rumaa? onko se kaunista? ihmiset arvostelevat erilailla, me arvostelemme erilailla kerran. Nyt se on luonne! Kauniin, loputtomuuden. Se versoava joka on, tuntomerkitön, leimatton, kuin valo, usva – mutta tässä se on, päänmuoto, esiintyöntyvä suu, pitkät käsivarret, mikä tahansa, iälle luonteenomainen, joka vain on luonteenomaista, meidän silmissämme. Emme näe loputonta, ylivertaista.

– Olemme vanhan miehen luona. Hän on huuhtoutunut tänne rannalle. Hänet haudataan tänne. Olemme välinpitämättömiä. Hän on välinpitämätön. Puhuu joistakin yhden-tekevista asioista. Eikä ole tyytymätön. Tyytyväinen? hän ei vaadi mitään. Hän ei kaipaa. Emme voi tehdä hänelle iloa, emme välitä siitä. Emme voi tuottaa hänelle surua, hän ei välitä meistä, mitä hän haluaa? Hänen kasvonsa voivat kirkastua. Hän on kiitollinen, kohtelias ja välittää hitot. Hän elää pienen maailmassa, eikä välitä mistään. Hän suree rikkimennyttä esinettä, syvästi, se tuo hankaluuksia omistajan kanssa. Mutta hän ei menetä malttiaan. Hän ei tule menettämään malttiaan vaikka juoksisi henkensä edestä. Hän on sellainen. Hänellä on surua, ja muistoja? Hän kirkastuu joskus, ja puhuu. Mutta kohta hän katsoo vain rauhallisesti. Hän elää mukana siinä mikä on oleva. Hänen tunteensa on olemassa, mutta hän on poissa, eleettä, huomaamatta. Hän on niin kauhean tavallinen. Hän ei ole mystinen, hän on haudattu. Meidän ei tarvitse haudata

häntä. Menemme tietenkin hautajaisiin. Ainoastaan. Muuta meidän ei tarvitse hänen eteensä tehdä. Mutta pilkka ei ole – hättää. Hän kulkee aivan rauhallisena täällä. Hänen ystävänsä, ovatko he poissa, tai kuolleita, onko hänellä ystäviä? Hän on niin vanha. Hän tietää mitä meillä on ystäviä. Hän tietää sen, hymy, juttutuokio. Seuraamme toisiamme. Hymyilemme hetken.

Haudasta sinä tulit, hikisessä ja keltaisenruskeassa ihossa
huulet sinisenmustina,
helistit korvilleni
ja nauroit.
Mutta kun oli pimeää kuin sinun haudassasi
ja mato ryömi kadun halki
ja poljettavaa maata syntyneenä kuljin,
sinä kuiskasit, astuit vierelläni
sinisine silminesi
jotka pistivät maanalisesta
suoraan ylös.

Kuolema ja elämä tanssivat keskenään
aurinkoa paistaa pieniruutuisesta ikkunasta.
Kuin kirkkaudessa ja temppelissä nousevat olennotomat
kuvat esiin,
jähmettyneissä ilmaisuissa loistavat todellisuuden liekit,
harhaus ja näky ja kuume käsien ote,
nauru, – nykäisy ja rumia sanoja, joku sanoi häijyn korvaani.
Kuka on oven takana?
ah, kaikki ihmiset, hoitajat tanssivat ympäri ja itsessään,
– eikö hänen valkea takkinsa ollutkin
punavärinen auringossa?
milloin sisar tulee, – haluan jättä sydämeeni,
kuule, milloin sisar tulee?
nuo kasvot seinällä –.

1899–1905

Omistettu Bruno Björlingin muistolle

Sydämet jotka tykyttivät ovat poissa, tai nukahtavat hetken.

Toiset koskevat ohimennen lehtiä, mitä siihen

painetusta on jäljellä?

Onko siinä se rohkeus ja vapaudenlaulu, kun kaikki oli

kahleissa ja toivottomuutta?

Onko siinä rauhallisuudentuntien kulkue

ja selityksen luomus?

– Näemmekö me että aikamme seiso i sydän jyskyttäen,

että se oli tunnistanut itsensä

siellä?

että elämämme heijastui suunnattomien aikojen taistelusta,

ja ylpeästä luopumisesta?

että sinisiä lippuja on lähetetty kaikista vuosista,

ja taistelu seisoo kuin arkipäivän kanto

ja maailmankokemuksen silmät?

– Näemmekö että välinpitämättömyys luettelee

siirron toisensa jälkeen ja pitää kirjaa elämän teosta?

Plus ja miinus?

mutta jäljelle jää korkea elämä kuin moninaisen ilmaisun

yhtenäinen

teontahto.

Se seisoo nimettömänä kuin sytyttävä valo sanojen

tuolla puolen.

Pyörii ja kaikki on niin kuin oli, emme me satureita ole,
emme me mitään ole,
vain keimailemme toisiamme rakennustelineiden välissä
ja varomme etteivät kivet kaada meitä
ja konekivääri ja kaasupilvi
ja meidän hampuusimme kaikkien kaupunkien kortteleissa
ja kylissä ympäri maiden;
kujan henki on kaikkialla, eikä kukaan tiedä kenen pentu on,
meidät on ennalta määrätty istumaan sylinterissä
ja tylsistymään
tai palelemaan tynnyrin päällä ilman meren äärellä
tai polttamaan savukkeita Fazerilla.

Mutta rehellisiä kasvoja näemme siellä ja täällä,
ja mietimme miltä näyttämme.
Me istumme ja istumme ja ajatukset jahtaavat toisiaan,
koskaan ei meillä voi olla kunnan työtä ja elanto,
saamme nähdä että tulee kaupan päälle,
me istumme ja istumme, meillä ei ole rauhattomuutta
tai rauhaa,
me näytämme karkeasti veistetyiltä kasvoilta
ja olemme iloisia, tai otamme hautajaisilmeen, kun ei niin
hienoja kuin kaikki;
mutta sekin on työ kun istuu ja istuu, ja olemme
ihastuneita silmiimme,
ja unohtamme ettei maa ole meidän ajatustemme maata.
Mitä vielä? ei meidän pidä haukkua ruukunrikkitekiä
ja meitä, siksi että on tullut halkeama.
Se on juuri se hupsun
sisäänpäinkääntyneisyys: niin kuin emme eläisi, kunnes
kuolimme. Sen teemme aina.

On niin rumaa kun ihmiset ovat äkkinäisiä, ja hitaita.
Mutta minä rakastan tyhmyyttä kirkkaina aaltoina
kasvojen yli, ja sulokkaina liikkeinä,
tai sellaista lujuuutta kuin nostokurkien liikkuaessa,
kumeitten lihansyöjien silmiä;
mutta mitä ne ovat ilman silkkipomadaa,
se kohoaa kuin uudet setelipainot joista lukemattomia
pankkiseteleitä lennähtää ilmaan,
– ei jaa, me emme ole pankkiseteleitä, olemme suuri
kultavarasto eikä kukaan ole kaivellut
hampaitamme,
ja on yksi lysti, olemmeko ministereitä ja filistereitä,
vai jotakin muuta.
Kohtaan usein tyhmiä työteliäitä kasvoja keltaiset
sukkanauhansa hatuissaan. Ne ovat hyviä
sille, jolla ei ole vaatimuksia – kaikkia kohtaan.

En pitänyt raskasta ja kiihtynyttä puhetta, ja kuvannut
kuumeen sairautta,
en tullut kuin taisteleva turhassa rukouksessa
ja hengenlaihoin käsin
ja sopeutettuna.
Tulin itsessäni se sama repimisinto joka sinkoaa taivaat
ja helvetin
ja heittää päähäsi luostarinmuurit
ja juoksee katon savupiipun päälle, heittää minun taisteluni
ja tuomion puutarhan päälle
ja rauhan
salama
missä teidän kuuma kirveenne on tottunut kirkon
selkänsäkääntämiseen, pyhimykset
rukoilevat ja kiittävät almuista.
Seison ja huudan kirkon lattialla
ja kiljun koko alttarimessun, en ymmärrä mitä kuorolla
ja Josefssonin Antonilla on visertelemistä,
kun jumalan temppeleitä rämisee kuin ojennettu hammas
ja viinakanisteri.

Ei, he pakkautuvat kaduille ja ovat kaljupäisiä automobiilien
renkaiden alla.

Heidän kanssaan et saavuta minkään toiveen vaikutusta.

Kulje kuin kauheuksien hurjapäinen esikuva,
sinä olet!

Kulje kuin aurinkoiset päivät!

Hymyile kilpaa hulluuden pakkelin kanssa ilotytönposkella
ja ole: minua se ei hirvistä!

Mene sinne missä kaikki maireilee ja kirskuu, et ole mikään
toive, seisot kuin ei minkään pilari kaikelle!

Sinä, silkkiharso suupielissäsi, olet käsitettävyyss, häntäsi
väsyneesti koipien ympäri.

Että on niin loputonta ja hämärää, kuin taisteluhullut
koirat ja rajaton velttoutemme.
Uusi sotajoukko laulaa meissä. Kuinka meidän pitäisi
ymmärtää, – että kaikki kantaa tulevaa, ja kaikki
signaalit ovat hyviä ajanhengessä!
Meidän täytyy vain pidellä lipputankoa, kannattaa
maailman lippua ja ihmisten tuulenlyöntiä.
Olemme kuin briljantoitu nuuskarasia tässä vilinässä.
Ja nuuska on murskaa, valuu korvasta sisään.
Olemme puolikas sarvi, ja laupeuden väräjävä otsatukka.
On niin kaunista, kun auringot loistavat ja vuorten suu lyö.
Jonkin käsittämättömän siansaksa leikkaa meitä mätien
hampaitten välistä,
seisomme kuin salainen arpajaisvoitto, jota kukaan ei voi
voittaa; se on houkuttava koko maapalloa.
Ja kaikki on kuin olisi ruman ikuisuus täytettynä.
Nyt ovat kaikki katot kuin ilon huuru vasten iltaa.
Mitä olemme halunneet, sitä emme saa tietää,
mitä olemme, on huumorinpaatosyhteisö, esteettinen
eroavaisuus, pateettisrunon jalat.
Sitä kutsutaan selkeydeksi, sillä on monia nimiä
kaksinaisuudessaan.
Se on tavallis-otsan ihon katoamattomuuden valo
lampun alla ja silmäpari huoneessa.

Eräs puoli maailmasta josta harva on tiennyt,
ei salaista viisautta, mystis-arabeskeja leveyssuunnassa,
mutta kerran,
välittömästi onnesta
ja katkeruuden tragiikasta, jokin kohtalon kaadettu-pää
ja ”jalka-pari joka ojennetaan”,
jokin kohtalonhuuto, ja lainoja ja vekseleitä
ja esineitä ja ihmiset
ja se että kaikki hiljenee.
Taistelut etenevät
ja uusi nimi annetaan taas samalle kiusan-kyseen
kärsivällisyydelle
ja toivo ja valo ja värejä, ajattelematon valinta
ja kaksikymmentä seuraamusta
tai vain tuhatviiruinen: päivät, ja niitten suoruus
sisältäpäin.
– Eräs puoli maailmasta niin täysin vakava ja kohtalokas,
traaginen
tai täynnä ekstaasia ja Erosta, ei tökeröjä mahteja,
vaan valoheeroksia,
jokin musta ja valkoinen kellanjavihreillä lankuilla.

Kaikki valheet, harha-askeleet ja rikkomukset
ja pakanallinen epähurskaus, sukurutsa ja epäkauneus,
kaikki, kaikki, kaikki!
on sallittua
ainoan totuuden vuoksi, jumalan silmäparin
ja kannattajanperiaatteen,
että heidän mahtinsa kulkue on kuin kaikki meidän
silmiemme maailmat.
Kaikki on murhanhimoa, sekin että kuolimme ristillä,
ja jokainen uhriteko, lainkuuliaisuus,
kutsumukset ja sika-armahdukset, kaikki –!
– – – Vain ettei ole ottanut käteensä kirousten
piripintaisuutta ja maljaa joka on päivän uskon
sakramentti.
– – – Ettei ole katsonut taaksensa!
Olla ei eitä vasten
ja kulkea kuin kaikkien eitten
sika-tai-aurinko
paahdetuilla rautapiikeillä ja heiluttaa hattua varpailla.
Se on totuuden huone:
ja parittajat tohtivat ottaa jumalan ruuan suuhun ja kaikki
esineet tietävät samanarvoisuutensa
kauhistusdilemman.
Ja me pureskelemme samaa kultakalaa ja pistämme
suistamme ruokaa toisiimme.
Ja kaikki teot ovat vain yksi asia: ottaa kultakala
universumin ylemmällä huulella.

Käymmekö perikatoon?

pohjolan kannusratsastajat, valkoinen valo pakkasen
napasäteestä, ajava meitä yöstä ja yöhön.

Olemme universaali silmä, repivä rikki linnoituksia;
ihmisen sapelinisku.

Me olemme tultasyöksevän rauhanvälittäjä, meissä on taistelu
me olemme viimeisen sanan puhemiehiä, meidän varassamme
on kaikki mikä seuraa,

meidän varassamme on kaikki mikä on ollut.

Huumaus polttaa käsiämme, meidän on pakko vääntää
niskat maalta, kaataa pää nurin.

Me tulemme, sepeleitä on kaikilla ruumiinosilla,
miekka on elämämme.

Palaa kaiken abrakadabrassa, sulkeutuneina
ei millekään.

Tänään vapahdus, eilen sirkus, huomenna olemme
myrkynekoittajia

ja suhisemme kirjavat naamiot kasvoillamme, teemme lopun
kateederinaamioista,

meitä kyllästyttävät nämä opettajat jotka osaavat opettaa
jotain pysyvää.

Olemme nähneet pinnan ja tyydymme kaikkiin kuoriin,
kuoret ovat yhtä kauniita, kunhan vain eivät ole mitään
itsessään.

Meille tullaan nauramaan, kun olemme kuolleita,
niin kuin silloin kun elimme. Tämä tulee olemaan
ainoa ilo.

Katselemme kaikkea samalla tyyneydellä
vaihteluissa.

Me kuninkaat, Abrakadabria, valkoisen
potan ritarit
meillä ei ole pieniä suuria kirjaimia
sydämessä.
Olemme ottaneet kynsisakset ja suudelleet
olemme virranneet yli kaikkiin suuntiin
talon epäjärjestykset kokonainen talo matkalla
ja kaikkien matkojen maa matkustaa
selkeä ymmärrettävä on heittäytynyt vatsalleen
ja huutaa,
minä älykkäillä silmillä ja muutamilla sormilla
jotka äitini on antanut
etsin sitä mitä raavin luokseni,
mökkakahvia ja krumeluureja ja pelastuksia sille
jolla ei ole valheellisia haluja
olla suurempi kuin pukunsa tilavuus
tänään.

Kuin valkoiset parvet jotka kantavat tunnistussauvoja
me kuljemme, aiomme seistä kuin veljet
silmissä, meidän poskemme hehkuvat
samasta tuskasta ja onnesta,
ja saman auringon tuomme,
meidän poskemme on päivä joka paloi kaikissa.
Meidän poskemme on kuoleman ainoa mausoleumi,
kun kuolemme, kulkekaa kuin tanssijat katujen ilossa!
kulje kuin ystävä ystävien joukossa
ja tunnistaja,
jonka kohtaan kaduilla
minä kiusaan teillä itseäni
ja rakennan taivaan.
En tarvitse muuta kenkäharjaa kuin teidän omanne
te kannatte sitä kenkäplankkia jota en ole antanut.
Teidän päällänne ovat kosmiset kalotit,
valoisan yön paino on virvoittanut teidät
ja harmoniat halkaisevat rinnan.
Olette suudelleet suoran hämmennyksen keppiä
ja vaellatte sumuharsoissa,
kaikkialla on meidän ikuisuutemme
ja kaikkialla iskeytyvät huulet toisiinsa
meidän pohjattomat huulemme
spiraaliviivoin päivien yli.

Korkeita kuin taivaat ovat ikisymbolit.

Jaakob on etsivä rakkainta poikaansa, palveleva Raakelia,
ja puhuva Laabanin kanssa, painiva ja raatava, ja varastava.
Rebekka on valehteleva, ja Saara hehkuva vanhuutensa
sydämen huokauksessa.

Aatami ja Eeva, riitaisa pari,
kulkevat kevätlehtiä hiuksissaan, Kain tai Aabel, kukaan
ei tiedä kumpi on oikeassa,

riita kulkee maailmassa
sinussa ja minussa,

Aabraham on uhraava ja totteleva, Israel napisee, tahtoo
elää autuasta elämäänsä seppelöinnin
jumalten seurassa,

Mooses seisoo korkealla raivoavilla vuorilla, Samuel seisoo
sydämässä,
daavidinkieliä purppuroi nuoruuden alastomuuden voima.
Job on kuluva loppuun, kiihkon silmät, maa ja taivas
vangitsevat niitä yhtä lailla.

Katso, Maria on tuleva, äitinä, siunaavina neiteinä,
ja Martta valkonauhan elkein ja sielunsa koskemattomana.
Jälleen profeetta profeetalle
vapahtajan henkäys
keväisen valo
kuin kauhu. Palavan arvoitus.

Nerouden palo, tieteen kirkkaiden liekkien seppel
ja kauneussoihdud kaikkien silmien rantojen ympäri,
ja työn vaiva, velvollisuuden harmaa riemu-ihme
ja se helvetti joka kukistaa,
ja kaikki valoisat päivät nupullaan
ja viimeinen tahdonnieleminen, tykinlaukaus:
ankara korkea katse
kaikki taulut levitettyinä
ja maan multa sormenpäissään –
niin sinä tulit, maan leveysasteen meridiaani
ja päiväntasaajan napailmasto:
iloitsen, kärsin, ja tuhoudun, –
ylpeä kuin hölmö, oman kunniani pannassa
maan kaikille tilkuille pudonnut.

Episodi, – sinä rakkaus elämän ja äyräiden yli
sinun orjasi olen
oi kultaiset jumalat joita palvella,
langeta jalkoihin koko –
koko elämäksi!
kunnes – vuoden kuluttua, kahden vuoden
tai kolmen vuoden ja viiden kuukauden;
no jaa, voihan se viisitoista vuotta,
tai puoli kuukautta tai päivän,
– episodi! kuin rakkaus elämän ja äyräiden yli
– sinun orjasi olen
ja sinä syljet minut.
Ja kummastut että – kärsii, kestää,
ja – kuoli.
Kuin elämän ja äyräiden yli
episodi.

Me tanssimme pimeydessä, ladossa, tomussa
on ahdasta niin että kyynärpäät ahtautuvat, on kuuma,
on hengitys, iho
on raajojen yhdistynyt pyörre, ja tomutaivas, on kansan
nuoruus
ja multa joka kukkuloilla kulkee, valkoiset neidot talosta
ja piiat ja karjakot.
Kaikki on kättä mikä käteni ympäri kietoutuu.
Me tanssimme pimeydessä, ladossa, tallinhajussa
ja sianhajussa ja metsä ja heinäpelto ja taivaan syyskuu.
Sytytämme lepattavan kynttilän uunin päälle. On tappelua
ja rakkautta
ja seudunnuoriso ja luntut, kaksi retkua on päissään,
he tönäisevät minua lauuntain tansseissa,
veitset vilahtavat, tyttö kietaisee käden kaulan ympäri,
lunttu joka antaa itsensä
hänelle ja kaikkien rauhalle.
Puolipukeinen emäntä joka haukkuu ja karjuu ikkunassa.
Me tanssimme ladossa, tomussa, tähdet seisovat niin kuin
silmit metsäjärven syvyyksissä.

Tahdon elää kaupungissa niin kuin se on,
WC:t, sähkövalot, kaasuhellat
ja siivotut kadut
rikkaidenistutuksia joka toisessa kulmassa
ja palatseja ja kahviloita, ikkunoihin levitetty vauraus,
ja viidellä markalla tai 2:lla markalla suoraviivainen
loisto.
Valomeri ja kirjavia värejä
ja kasvoja, kohtaloita
ja taivaan valoja – ärsyke ajatuksille ja riidalle
ja vastasyttyneelle rakkaudelle
yhtä ja yhtä kohtaan
ja kaikkia kohtaan, kaikkia!
olla kuin yrtti kevättienoolla
seistä kuin puu puitten joukossa
täyttää paikkansa kivenä kivien joukossa
rakennuksella,
tietää että tuhannet rakastavat ja iloitsevat, kantavat huolia
ja samat kauniit silmät hymyilevät kyyneleitä ja palavat
ja tukahtuvat, uneksivat, kompastuvat, tuhoutuvat,
mutta ovat käyvä kohti jokaisen valtakuntaa ja valoisien
näkymien sankaritekoa.
– Iloitsen kaupunkien kaduista, tehtaista,
ja kauneus on ulkona ja sisällä.
Taivas ja vesi ovat yhtä
eikä yö ole niin pimeä lyhtyjen alla kadun ja veden luona.
Tyhjyys saa äänen kokoontuneiden tanssista, kiljahduksista,
epätoivosta, ja solidaarisuudesta moninaisesti tuttua
kohtaan,

ja yksinäistä on kohtalo tuhansien katseiden joukossa kantaa,
ja taistella tungoksessa
on kuin silloin kerran metsän painuneitten holvien alla
tähtien holvi piilotettuna sydämeen.
Kaupunkien jylinä – kaikki!
vertainen ja veli kaikille
ja taistelu tuhansien puolesta tuhansille
ja taistelu kaikkia vastaan
ja vihdoin ne silmät, monet silmät
tutut,
ei-tutut,
kannamme kuin kulhossa
ettei läikytä.

Mitä tanssii äänimusiikki?
ah, sinä, keveät askeleet ja hyppy! –
korkea puu ympärillä
on kuin juhla ja salit
joissa häikäisevä valo
ja pistokset, ja houkutusmusiikkia.

Tanssia, orkesteri, värejä, silmiä, käsivarsia
on viimeisen kaipauksen päivä
laula, laula! – ja hoilota, mies tiellä –
saksofonit, fantisoida
ja tuutata luitten läpi,
eikö maailman paraatisänky
nostettaisi ylös kattoon
yhteistaivaaksi?
Ei, tämä ei pääty
tanssiin silmänurkissa,
ja kaikki matkaa kimaltaen.

Suuret koreat salit
nuorta ja valoa ja iloa,
tahdon mennä saleihin
ja tahti on samppanjaa,
kuohu nauraa
ja veren kuumat suonet,
tahdon mennä hämärine silmineni
ryysyni jäsenten peittona
tahdon että tummat silmäni säteilevät
että säikkyyteni tanssii
että köyhyyspäiväni näkee kummallisia unia
että kaikki on valoa
ja kaikki on minun,
eikä ihmisen tuskaa loistossa.
– Tahdon että tässä istui sinä
että jokin, joku
valoisien, korkeiden puiden alla.

Kaava?

sille ettemme osaa pysähtyä, – että ryntäämme kuin vihikoirat
sen porsaan perään, jota pidimme hännästä, ja syömmе
suihimme keittämättömin korvin.

Kaava?

sille että otimme sikalan ja haukkasimme, näykimme enkelten
korvia ja löimme pirun kuoliaaksi, räjäytimme
kirkonmuurin ja valheen kirjoitusten untuvamatot.

Kaava?

sille että ymmärsimme: kaikki on menetetty,
tai ei mikään. Jokaisessa makkarapalassa,
jonka syömmе nälkäisellä kielellämme, on avattuja
kapseleita taivaaseen.

Jokaisessa uskossa, joka ei ole epätoivon kultakirja
ja epäroinnin ratsastajankannus, meidän tulee olla
kuolleita, ettei kukaan kaiva ylös.

– Meidän tulee tietää: ei ole mitään meidän onnemme,
jumalan vääristyksiä ovat kaikki esineet jotka eivät
syöksy lävitsemme

kuin konglomeraatin kruunu ja itsestäänselvän argumentti,
vailla merkitystä, vailla vastausta, vailla selityksiä, –
kuin ilo olla hyttyin hyttysparven
päivässä.

Kuka sanoo hyttystanssin merkityksen hyttysille, meille
ja mullalle?

että ne laulavat niin kauniisti
että on kuin kosmos lepäisi siivillä?

Tämä uusi vatsatanssi ja mongerrus ja harpunmeteli meidän
kätemme sormesta, mitä tahdomme saada sanotuksi?
se usko joka ei päästä meitä!
se usko joka muuttaa kaiken eikä vaadi mitään, sillä se kantaa
– iätivaihtuvaisessa – elämän ehtoa.
Se usko joka on siantappaja
ja keräilijämestari: tulevat kaikki! –
Missä tahto on ja kumoaminen, nousevat esineet ylös
ja iankaikkisuuden
enempikuinilo
pohjavirtaa; kaikki on sikinjasokin
välttämättömyyden ryysymailla,
ja sielujen riemuitseva luhistuminen:
te olette minä, minä olen te
eikä ole väliä, kuinka julkeanvاهدellut meidän
sielumme ovat,
sensaman kauhun yö
ja sama äärettömyys kantaa askeltamme
ja pimentää alleen haudat päiviemme poskiluissa
että näemme juopuneita sikoja taivaanvahvuudessa
ja paratiisi ja laiskottelun suu ovat meidän lepovuoteemme.

”Mumisijoina” tai auringonjatulen palvojina me kaikki olemme
hehumassa
syleillä tuolinjalkaa, repiä rikki maa ja tuhoutua kuin yksi
multa, veri, sylki
meidän halvaantuneemme kasvoviiirullisuudessa.
Ääni, ruumiillinen, aistillisuusliikkeiden ulostyöntyväisyys,
ylöstyöntyväisyys,
kaikillisuuteen ja äänten ihmetanssi
korvissamme, suussa ja keuhkoissa,
kuin virta olemme, helluntaissa ja puhumisissa, hämärissä
seurakunnissa ja dervissin tanssissa,
Isis-temppelissä
ja jazztanssiaisissa, orkesterin kulussa kautta aikojen.
Tämä sama raivo on pylväspyhimyksissä ja buddhanpatsaissa,
kaikki on tämän lihan
universaalisuutta, ristin
yliaistillisuutta
ja ikijuoksevan veren
hekumanvirtoja.
Jouhivuoteella on jumalia kahlittuina
kuin kätkettyjen nautintojen loistoon,
kuin vaimentunut kaiku ovat uskon surkuteltavat rukoukset
ja villeimmin kirkas baritoni.
Sen saman hädän kukoistava hohde ja sekamelskankylläinen
on jokaisessa klassisessa linjassa
kuin hillintä ja sankarillinen ote joilla pitää jumaltenjäsenet
yhteenviritettyinä
ikuisessa coituksessa –,
tai vain porvarissentimentaalinen kyvyttömyys,
tai kaikkien terveiden vaistojen peli ja tragiikkatodellisuus

ja järkevyyden äänet,
se todellisuus joka seisoo sinisilmäisessä vaistockstaasissaan
ja ainoan juopuneisuuden järki, maltti ja kohtuus –
ääretön kohtuus, rakosuomu silmässä,
ja damokleenmiekkvoja kaikille –
suuren hämmennyksen hillintä: ja tiedämme että kaikki,
kaikki on terveen järjen koettelemustuulta
ja tämä Eros joka ei päästä kenestäkään
eikä anna periksi, minne kuljemmekaan.
Tämä vietti pakottaa kaiken suureen siemenvirtaan.
Kaikki on kuin piikojen puisto ja on ahdistus
kuin värisevä maailmanvietistä, alkuvietistä,
erotetusta joka haluaa yhteen,
ja jokainen huuli joka painetaan leipää vasten on sama
kuin kahden ruumiin yhtyminen.
Ja ilma ja keuhko ovat samaa, ja jokainen kuva ja silmä
joka vangitsee.
Kaikki on kirkaisu lahoista ryysyistä, tai terveistä
herransa taivaalla, erosriemussaan;
ei ole mitään, mitä ihminen haluaa ja voi ja mitä
täytyy –
vain syleily jumalan kanssa!
Se on sen suuruuden ja arvoituksen ääni
se on se sorina joka selittää
se on sovituksen saarnateksti
eri kielissä, kaikissa mielipuolisuuden ja alhaisuuden
muodoissa.
Sama jumalan armo kaikissa hillittömyyksissä ja hillinnöissä.
Sama sielun valta on kohtalon valtaa meidän päivissämme,
kunnialaukaus sydämen tyyneydessä, siinä

taivaankorkeudessa joka ei koskaan kuole,
mutta näkee kirkkaan silmän rohkeudella, –
ja päivä seisoo, vaikka roisto, rikos ja hullujenhuone
tai raiskaus ovat ne kipinät jotka kantavat
tulua pimeyksissä.

Kuin pala jumalan verta on jokainen hetki ja esine kädessäni.
– Kuin yksinkertaisen ihon tukot olemme kulkeva sen vihan
päällä joka tihkuu sisälmyksistä.

Kuin maailmankansalaisuus, menettämättä tasapainoa
nousevassa liikkeessä. Me
kätemme tahdolla, että meidän rintamme lepäsi kuin
hajoamisessaan,

ja kaikki oli noruvia virtoja,
kaikki on kuin hyvinjärjestetty maitokauppa
ja kaikki saivat juuri sen minkä pystyvät juomaan.
Ja kaikki ajat ovat kuin hymni itselleen,
kaikkina aikoina on ruhtinaslapsia, he nostavat maidonvalkein
jäsenin.

Kaikki ajat ovat se maailmanrauha joka keinuu heidän
silmissään,
kaikki ajat ovat kuin avattuja haavoja, ja me kärsimme
toisistamme ja toistemme
puolesta,
kaikki ajat ovat kuin tanssijan kulku sisäänkääntynein
varpain.

Mutta siinä on rajattomuuden hepo kuin iloinen loikka
permannolla
siinä on lemmenhulluja joiden ei ole tarvinnut peukaloida
likaisuuttaan
siinä ovat ne joiden silmät voivat puhdistaa.

PÄÄTTYMÄTTÖMÄN JUMALA

Se ei ole kuoleman ihana povi
se ei ole pehmeää multaa
eikä kylmiä syvyiksiä kuunsäteiden pitkospuilla,
se ei ole viimeisen syksyn ”läimäyt!” joka unohdetaan
sen elämän vuoksi joka lyö muiden sydänten kammioissa
se ei ole vapautuksen rohkea silmä joka säästyi vainoojiltaan
eikä mitään ajatellut tai toivonut.

Se on kidutusta joka ei voi lakata, päättymättömän kidutusta
elävän kuoleman irvistyssilmät: ”minä tulen, et tiedä milloin
etkä ole valmis,
imen sinut, sinä tunnet tuoksuni, hampaitteni limaisen tuulen,
tyhjän kiito kalisevien luiden yli
se kauhea jonka yli et pääse – ettet ole pannut järjestykseen,
jälkeenjääviä asioitasi; mikä on sinusta lähtöisin
sen aion selvittää,
mustilla kynsilläni luen salaisten ajatustesi papereita,
joita et ole hävittänyt
ja sinun elämäsi paperin ajatukset aion heittää kuin kuolleen
tielle,
älä pelkää, kukaan ei välitä, oli se sitten kuninkaan kunnia,
sankarin legenda tai vain sinun henkesi vararikko.
Kaikki nousee ja selvitetään maailman tyhjyydessä
ja ruusuissa, joita et ole saanut omaksesi.
Kaikki, mistä et ole selvinnyt, on oleva siinä kuin sekamelska,
pienin ja suurin, et voi järjestellä ja valmistautua,
et saa hetkenkään rauhaa,

minä näen sinut, tulen kuin yön varjot kaapista, nousen
pystyyn tuolien alla, olen sinun vuoteesi tyyniliina
ja ikkunasi näyt herätessäsi.

Minä! muistan sinut
olen sinun tapetut vaistosi
olen kohtalo joka on väijyksissä
olen onni joka varkain meni pois, olen hyveen palkkio
joka vei sinulta ruusut, olen suuri pimeys joka ei salli
sinun hymyillä
olen hän jonka olet voittava päivästä ja päivään
olen ihmisten hallitsija,
heidän ilossaan minä kuiskaan tällä veltolla ei-valmiudella,
tämän joka saa sinut kääntymään pois.
Olen rikkaiden kaupunkien rakennuttaja.
Kun sinun henkesi sammuu, lähdän ulos kävelyille.
Kun et odota minua, minä olen tullut.
Kun olet kuollut, me pidämme toisiamme kädestä.
Kun kuolet, näet minut.
Olen se joka väijyy laivojen alla. Olen varmasti siellä.
Minun silmälleni on kompassi laskettu
minuun kirjoitat aurinkosilmäsi.
Mutta tulen ja syön suihin sen mitä kaipuusi ei ole kantanut.
Minä olen minä, kuin vain Merkityksen päivä”.

On runo, olen kuullut, nähnyt niin
kun oli jokin menneen kesän ilta
vain pieni oksa Opriin laitumilta
sidottu sievään, tiukkaan pukettiin

voin sinne kylvää monet unten luista,
jasmiinin muiston, toivon joka ajaa,
valaisseen valon, valon kuin on vajaa,
tuo harmain, kurjin, jäykin soneteista.

Murtunut apropoo; vie ajan tiellä,
ja selvä sana, päivät taikka vaiva,
kun vain ei ajatuksiansa kohtaa

koetus: näkee omat kasvot siellä
ja kalliin rauhan tullen riimit kaivaa
ja nousee, itsen mieltymystä hohtaa.

OPRIS

Ja päivä kuten tuhat päivää kuluu,
parien parit tanssin keinunnassa,
kuin oisi rauhaa tässä vainajassa,
jokin yksi, kuolojaelämä, sävelkulku.

On rauha juuri tässä, kirkuva loppu
ja päivän aromi, katoavaisen loisto,
ja huuto, hajamieli, järkiheitto –
jatkaa, tahdomme, muuta emme voi.

Kastanjankukan luona kesän päivä,
aurinko, sini, meidän suruntyhjä
vilinän kaiken sisä-, ulkopuolla.

Jyristen meissä hiipii tämä päivä
ja ahdistus ja kipinöivän pirsta.
Se jahtaa, armahtaa ja tuhoaa.

Myös minä olen boheemeista yksi
jota pilkkoa ja raastaa, korpiruoka,
joka synnyttyään juuri ehtii kuolla,
verenhaju itse, mätä ja sarkofagi.

Tuhansista lain ja tavan tuolla puolen,
joiden hehkua pitää aistin ja tunteen vuoksi,
pahansa, hyvänsä puolesta vuotaa kuiviin
eikä itsensä jälkeen nähdä huomispäivää.

Vain heistä yksi, kätkettynä kulkee
ei enää päivän, vuoden määrää laske
vaan katsoo seiniä ja katsoo kattoon

ja synnyttää väliin salaman, välistä itkun,
kun liikavaloisaa on, uus kevät uusi;
olen kalpea, niin tunnen, laiha, alaston.

On arvostetun miehen osa raskas,
kun ei koditta kulje, lapsitta, ystävittä
ja kelpo kunniatta, kuten teuras
mutta eniten kuin ei kenenkään tuttu,

joka vastaa itsestään; ja vartiatta,
sisäiset liekkinsä tietää, seurueensa,
ja kun ei loju viskatun rievun lailla
syvästi päiviänsä polttavan vuoksi.

Kun ei näe sodan, kohtalon hetken tähden
lyötynä elämäänsä, kieliään kiskottuina,
päättään naulittuna pilkkatervehdykseen.

– On helppoa ei-tunnetun polkua käydä
ja kevyt taisto ja vääryyden tuomio kantaa,
silti ehjänä seistä koetuspyhätössä.

On kuin Saatana olisi katseellansa löytänyt minut,
naurua kuuluu, tyytyväisten hirnuntaa
ja sielustani puutteet tällä karsitaan,
ne seinän takana kaikki tahtovat nylkeä minut.

Sano sinä, sano pöytä ja tuoli ja kata minut,
ja kaikki ryypyt jotka annettiin ilokseni,
sano vinot jalat jotka huoneesta toikkaroivat,
sano minulle miten, kuinka hallitsisin minut?

On haukusta ja ulinasta mustaa kaikki
ja kuolleet seuraa minne kuljin, mihin saavuin,
on kaikki tietääkseni arvontaa,

seassa iloisten tai juopuneiden seison,
ja iloiset päivät heidän silmissänsä kierii,
näen heidät – kuolontyhjän kirkaisun.

Olen yksinäni, vanhan muiston mailla
epätoivoni kanssa, häpeän ja ajatusten.
Missä sitten päivissäni tallustankin,
mitä minulla onkin pientä taikka suurta

toisien tai itsenikin ääneen tivaamaa,
tähän lasken toviksi rauhan ankkurini,
täällä sydän lyö, ja loistaa muistin tuli,
ja tekoni hellästi kätöksessä, lunastetut.

Muistin juhlissa kun haamut puhkeavat,
kun mitään en omista enää, tai menetä myöskään,
kuin kaukainen merkkivalo on elämäni

jää toivo, juhlat, ja ruskeat, kirjavat päivät,
se, mikä oli aurinko, ehkä totuus,
pois sydän kelluu, sisin, eikä kuoret.

Se on minua – kuin divaanin kaipauksessa
ja purppuraviitan – pulssien turnajaiset,
elämäni kauhu, julmuuden rauhansopa,
pörröhäntäinen ja risaharjainen huuto.

Se väliin potkii, ja krokaanin lailla
se hohtaa, tarjoo sokerinvalkean pinnan,
mutta loistokattauksessa, table d'hôte,
näön peittää mustanpäiväni damejeanne.

En himoa kysy tai helvetinpimitystä,
minä rikkaana ja mahtavana törsään
sen ainoan rehellisen varannon.

On valkoista, punaista, mustansäkenöivää,
ja kaiken eriävän sotken keskenään,
petin elämäntehtävän, en tiedä milloin.

Sinä päivä joka melkein minua miellytit aina
etkä tullut paašin tai mielevän ystävän tavoin,
vaan niin kuin hyvä ja paha ystävä samoin,
et suosiona, vaan lakina armottomana.

En kuulu onnen yksinkertaiseen taloon,
voin kuulla vielä pauhaavan iloisen aallon,
olen kaikkein katkerinta saanut niellä,
elon voiman, sanojen alaisen urheuden tiedän.

Koko maa on omani ja ihminen myös.
Kellanpunansiniseksi lyötiin, löin vihoissani yksin,
ja sydämen veri ja keuhkot minua imee.

Matelen ihmisten keskuudessa, hylky
ja röyhkeydessäni pidän suorana selän
ja katson kahdella silmällä, joissa on valhe.

SONETTI!

Olit kauan kauan sitten minulle rakas
sinulle tahdoin janoni, kaipuuni antaa
olit kivi joka voisi riimuja kantaa
siitä mitä sieluni kaipaa ja jää vaille.

Olit marmorinen pysti, ja kiven kurjuus
ja apuna kun oman taloni purin
ja kaikki helvetinmahdit ajoin pois.
Olit minulle muodon sauva ja rakas vaikeus.

Sinä sidot minut, pakotat ajatushuoneen,
sinä rikot aivot, estät elämän juoksun
ja mykistät minut kirjavain sanojen sekaan.

Sinä tiedät, tahdot sanan, laulun ja äänen,
mutta yhä tyhmempi olen ja enemmän juutun,
ja teen ehjäksi, lujaksi maan, mutta vikaan.

Kieleni äänestä vapautettua etsin,
synnintunnon kaaosta, ja korkeutta
jonka lähde on murtunut sielu ja jumal-paini.

Tahdon yksinkertaisen, suuren, kaikenjoukon,
ja taistelun kokoonsätkemisen huutaa,
ja säännötönnä ainoan säännön käskyn.

Se on viuhuva soopelia ja rubiinein liekehtivä,
se on tuleva pyörteilevässä loistossa,
kun auringot lankeaa ja kuolon kello on kiiltävä
sokaisevassa kimalputouksessa.
Se on pauhaava kiehkuroin ja kuuruin ja piiloin
ja näyttävä jyrkänteen kuilun
ja se kumooa noitien ikipataan kaiken
ja polkee murhakoilla tahdin.

Jälkisanat

Pauliina Haasjoki ja Peter Mickwitz

Ajatus *Solgröntin* kääntämisestä syntyi Fria Seminariet i Litterär Kritikin (FSL) järjestämässä seminaarissa vuonna 2012, Harkan saarella Helsingissä. Eräänä keskustelunaiheena oli Gunnar Björlingin kääntäminen. Merete Rösvik-Granlund puhui Björlingistä Norjassa, Fredrik Hertzberg Björlingin kääntämisestä englanniksi, ja me puolestamme olimme suomentaneet pienen valikoiman runoja *Solgröntistä*. Niistä tuli projektimme itu.

Suomenkielinen Björling on tätä ennen käytännössä ollut yhtä kuin kaksi Tuomas Anhavan suomentamaa valikoimaa, *Mahdollisen valtakunta: Mietelmiä ja merkintöjä vuosilta 1922–1951* (1979) ja *Kosmos valmiiksi kirjoitettu: Valitut runot* (1972). *Kosmos valmiiksi kirjoitettu* kattaa Björlingin kaikki runoteokset, mutta yhtäkään kokonaista teosta ei ole koskaan julkaistu suomeksi. Tahdoimme uuden, aikaisempaa täydentävän valikoiman sijaan kääntää kokonaisen runoteoksen.

Björlingin kokoelmat eivät välttämättä ole selvärajaisia taideteoksia, joita pitäisi katsella juuri sellaisina kokonaisuuksina kuin miksi ne on koottu. Kokoelman kääntäminen sellaisenaan tuntui tärkeältä muista, kääntäjän rooliin liittyvistä syistä. Valikoima voi antaa laajan ja kiinnostavan kuvan tekijästä,

mutta runojen valitsemista ohjaavat myös kääntäjän poetiikka ja mieltymykset. Edustavuus ja monipuolisuus ovat vaivihkaa arvottavia periaatteita. Lisäksi olisi vaikea välttää käännettävyyden kriteeriä, joka ohjailisi kohti tuttuutta ja päästäisi ottamasta todellisia haasteita vastaan. Tämän suodattimena toimimisen halusimme välttää. Valitsimme *Solgröntin*, ja sen sisällä käännsimme mukisematta kaiken, mitä eteen tuli.

* * *

Miksi sitten juuri *Solgrönt*? Kuten Fredrik Hertzberg kirjoittaa esipuheessaan, Björlingin tuotannon voi jakaa kahteen vaiheeseen: varhainen Björling on taisteleva ja ekspansiivinen, kun taas myöhempi tutkii yhä enemmän reduktion mahdollisuuksia, ja häntä voi halutessaan lukea jopa luontorunoilijana. Koelmaa *Där jag vet att du* (1938) tavataan pitää rajana näiden kahden Björlingin välillä. Käsityksemme on, että kanonisoitu ja ihailtu Björling on ennen kaikkea tämä myöhempi. *Auringonvihreällä* halusimme antaa suomenkieliselle lukijakunnalle laajemman kuvan Gunnar Björlingistä. Myöhäisemmän vaiheen painottuminen kirjallisuushistoriassa on sikäli luonnollista, että se on määrällisesti suurin osa tuotannosta. Silti siinä, että juuri myöhäisempi, pelkistetty Björling on kirjallisuushistoriassa hallitseva, on meidän mielestämme jotakin hieman kesytettyä.

Gunnar Björlingistä on tapana puhua runoilijana, jolla on oma kieli, eikä sillä tarkoiteta omaa ääntä tai tyyliä vaan hyvin konkreettisesti *kieltä*. Käsitettä ”björlingska” käytetään myös. *Auringonvihreässä* on siksi erityisen kiehtovaa, että siinä esiintyy runoilija, joka puhuu useita kieliä: sekä pelkistettyä

että ekspansiivista kieltä, sekä muotoa purkavia että muotoa rakentavia kieliä. Uskomme, että tämä Björling voisi kuulua juuri meidän aikaamme – hänen monet kielensä (jotka kaikki kuitenkin ovat Björlingin kuuloisia), toisiinsa kulkevat genret, hybridikirjallisuuden piirteet, ehkä jossain merkityksessä suoranainen monikulttuurisuus, voivat olla lukijalle tunnistettavia vuonna 2015.

On huomionarvoista, että Björlingin myöhempi tuotanto sijoittuu toiseen maailmansotaan ja sen jälkeiseen aikaan, historialliseen vaiheeseen, joka syvästi muutti – ja eristi – Suomen. Kaikesta tuli pienempää, myös Björlingin kielestä. Sen sijaan 1920-luvulla ja varhain 1930-luvulla Björling eli ja kirjoitti sellaisessa Helsingissä ja sellaisessa Suomessa, joka oli kulttuurisesti ja poliittisesti paljon moninaisempi ja avoimempi. Myös kaoottisempi. Jos meidän aikamme muistuttaa enemmän sotienvälisestä ajasta kuin vuosia 1939–1991 (Neuvostoliiton hajoamisen vuosi), varhainen Björling on meille ehkä ajankohtaisempi.

Auringonvihreässä on kysymys suitsimattomasta luovuudesta sekä ajatuksessa että muodossa. Ja ennen kaikkea avoimuudesta, redusoitumattoman toteutumisesta monilla tavoilla, jotka liikkuvat raivoisan hauskasta villiyydestä ja radikaalista ajattelusta suureen hellyyteen ja läheisyyteen. Tämä kaikki ilmaisee pyrkimystä *rajoittamattomuuteen*. *Auringonvihreässä* Gunnar Björling astuu esiin koko laajuudessaan: hän on filosofi, hän on runoilija, aforistikko, hän kirjoittaa proosaa, ja joissakin teksteissä on esseen piirteitä. Voisi sanoa, että *Auringonvihreässä* Björling, kaikessa tässä avoimuudessaan, on monin tavoin lähestyttävä ja kutsuva – ja tietenkin, ehdottoman asiaankuuluvasti, myös raivostuttava ja suorastaan röyhkeä.

Käännöstyössä tärkeintä oli keskustelu. *Auringonvihreä* on käännetty istumalla vierekkäin tekstin ääressä. Olemalla kumpikin läsnä käännöksen luonnostelusta sen viimeistelyyn asti saimme parhaiten yhdistettyä äidinkielen taitomme kaksikieliseksi työskentelyksi. Yritimme päästä niin lähelle alkutekstin ominaislaatua kuin kielten erilaisuus salli ja etsimme vastavuukkuuksia, verrattavissa olevia outouksia, epäsäännöllisyyksiä ja yllättävyyksiä. Tarkoituksemme oli luoda kieltä, joka on suhteessa suomeen kuten Björlingin kielet ovat suhteessa ruotsiin.

Auringonvihreässä monet pitkät säkeet ja proosarunomuoto antavat syntaksille tilaa villiintyä, enemmän kuin lopputuotannon kielen osasiin ja lyhyisiin, keskeisiin sanoihin tarkentava katkonaisuus. *Auringonvihreän* lauseet eivät ole rikkonaisia, ne ovat *saumallisia*: lause joustaa ja ajaa ylitse monenlaisten saumojen, säilyttää rytmensä ja sisällyttää itseensä semanttiset outoudet. Syntaksin saumat ovat pieniä tärähdyksiä luvussa tai suvussa, lauseen osien inkongruensseja ja epäselviä suhteita, ikään kuin lause kuvaisi liikkuvaa kohdetta. Korvaavien tärähdyksien etsiminen suomesta on ollut hauskaa käsityötä.

Jotkin *Auringonvihreän* tärkeät kielelliset kuviot ovat vaatineet suostuttelua suomeksi. Teos on täynnä metaforia ja vertauksia, vahvoja toistuvia väitteitä joissa ”se on kuin”, ”kaikki on [x]”. ”Men allt livet är den lilla stenens stora längtan” – vaikka ”kaikki on [x]” vaatisi x:lle suomessa yleensä partitiivia, ”Suuren yksinkertaisen päivässä” tuntuu tärkeältä että ”pienen kiven suuri kaipuu” on nominatiivissa ja ”on”-sana lauseen keskellä symmetrisesti kuin peilinä kahden erillisen, tietyn, hämmästyttävän asian välillä: ”Mutta kaikki elämä on sen pienen

kiven suuri kaipuu”. Toistuva ”se”-sana suomenkielisessä tekstissä voi vaikuttaa turhaan käännetyltä kieliopilliselta sanalta, mutta Björlingin kielestä ”sitä” ei voi automaattisesti karsia. ”Ajattele komediaa tai vakavasti, sekin on samantekevää, / se on silmänurkissa: / ettet sinä kieltänyt! / Se ei ole uutta ja vanhaa, / se voi tulla kuin maalaishäät [...]” ”Det” toistuu niin että alkaa olioitua, saada ominaisuuksia ja toimia: ”att det drog på munnen / när det skrattar”. Runo tarvitsee suomeksikin tuntemattoman se-olionsa.

Jääräpäisesti ketjuuntuvat genetiivit ja määreet on myös syytä kääntää selkeyttämättä ja järjestelemättä, sillä niiden kasaantuminen on osa runojen *kirjavastielävyyttä*. ”Det är vanlig pannas huds oförgånglighets ljus / under lampen och ett par ögon i rummet” – siispä ”Se on tavallis-otsan ihon katoamattomuuden valo / lampun alla ja silmäpari huoneessa”. Sanojen ketjut, toistot ja lähes holtiton kirjavuuden heittäminen ”kaiken” kasaan (”ja jokainen uhriteko, lainkuuliaisuus, / kutsukset ja sika-armahdukset, kaikki –!”) ovat kielellistä ylitse-pursuavuutta, joka tuntuu avaimelta Björlingin ajatteluun.

Kielen ylitse-pursuavuus ja syntaksin kulmikas omintakeisuus toteuttavat kaiken aikaa rajattomuuden ja suhteellisuuden ideaa, jossa pirut ja jumalat, oletettavasti hyvät ja pahat asiat saavat myös toistensa määreitä. Abstraktiot, kuten kuolema, elävä, kunnia, käsitettävyyys, taistelu, houre, vaistot ja järki, heitetään samaan tilaan sokin sokin kuten esineetkin (”kaikki esineet tietävät samanarvoisuutensa kauhistusdilemman”) ja annetaan niiden muodostaa uusia liittoja. Kolmannen osan proosaruno ”Eräänlainen selitys” viittaa tähän redusioimattomaan kaiken kokonaisuuteen: ”Ja elämäni, kaikki elämä raapustaa itsensä kokoon sekamelskoissa. Ja minä löysin ehkä – sekamelskat, ja

selkeyden. Minun pitää toistaa ne. [...] Periaatteena, ettei petä itseään –: ja että on käsittänyt jonkin enemmän kuin ihmisten ajatuksen luonteen – luonteen itsensä, kirjavastielävän ja hyvän.”

Viimeisen osion kymmenessä sonetissa sekä muoto että logiikka on johdonmukaista ja kurinalaista kuin tahallisena kontrastina muiden osien liikkuvalla kurittomuudelle. Alkukieliset sonetit ovat mitaltaan ja loppusoinniltaan joko lähes tai täysin puhtaita, mutta vain ensimmäinen niistä on käännetty muotopuhtautta tavoitellen. Muissa mitan on annettu joutaa runoissa kuljetettävien argumenttien säilyttämiseksi.

* * *

Solgröntin yhdessä kääntäminen on ollut pitkä ja vaativa mutta ennen kaikkea hyvin antoisa työ. Puhumme kahta eri kieltä ja olemme siksi lähestyneet Björlingin runoutta kahdesta eri suunnasta. Silti yhteistyö on ollut huoletonta, meillä ei ole ollut björling- tai kieliriitoja, ainoastaan lukuisia pitkiä istuntoja ja keskusteluja. Ja kuten aina, kun runoutta käännetään, työ on pakottanut meidät ajatteluun, joka liikkuu ajattelun mahdollisuuksien rajoilla. Käännöstyömme on hyvin konkreettisesti ollut syvä ja inspiroiva tutkimus siitä, mitä suomi ja ruotsi merkitsevät meille. Molemmat kielet meille molemmille. Björlingin kääntäminen ei ole koskaan tuntunut mahdottomalta, päinvastoin: mitä enemmän olemme kääntäneet, sitä enemmän mahdollisuuksia on avautunut. Lähiluettuna Björlingin runoudella on se vaikutus, ettei mikään tunnu mahdottomalta. Toinen asia, jonka *Auringonvihreän* käänöslukeminen näyttää, on se tavaton taitavuus jolla Björling esiintyy tässä kirjassa

kaikissa vaihtelevissa muodoissaan – ja tämän kypsän taidokkuuden näkeminen myös varhaisessa Björlingissä on meistä tärkeää. Välillä se melkein mykistää, mutta ennen kaikkea siinä herättää euforiaa kaikki, mitä runoudella on mahdollista tehdä.

Sisällys

FREDRIK HERTZBERG

Myrskyidylliksi Björling sitä kutsui v

TUULA HÖKKÄ

Gunnar Björlingin auringonvihreää suomenkielisilmin xvi

GUNNAR BJÖRLING

Auringonvihreä I

PAULIINA HAASJOKI JA PETER MICKWITZ

Jälkisanat 122

